Poštnina plačana v gotovini.
ŠTEV. 203.
V LJUBLJANI, petek, 9. septembra 1927.
Posamezna številka Din 1.—
LETO IV.

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvzemši nedelje in praznike.
Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20·—, inozemstvo Din 30·—.

Neodvisen političen list.
UREDNIŠTVO: SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.
UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.
TELEFON ŠTEV. 2852.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.
Račun pri poštnem ček. uradu štev. 12.653.

Sagadinov poziv.

Na uvodni strani objavlja »Jutro« poziv dr. Sagadina, da morajo vsi člani demokratske stranke, Davidovićeve namreč, voliti esdeesarske kandidate. Ne vemo, če je točno, da je g. Davidović pristal na ta poziv, pač pa vemo, da je zelo verjetno, da je g. Sagadin predlagal tak poziv, pa čeprav »zastopa« slovenske davidovićevce v demokratskem glavnem odboru. Vprašanje pa je, kako »zastopa« dr. Sagadin slovenske davidovićevce in zato dajemo tudi njegovo zastopanje v v narekovaj. In po pravici! Imamo dobre stike s slovenskimi davidovićevci in udeležili smo se že več ko ene njihove seje, pa čeprav so slovenski davidovićevci res organizirani le v Mariboru in na Štajerskem. **Zato vemo, da ni slovenskega davidovićevca, ki bi smatral tak poziv za mogoč, ker so vsi slovenski davidovićevci soglasno tega prepričanja, da ni bolj svetega boja, kakor je boj proti SDS in njeni kliki!**

Edino dr. Sagadin se morda odlikuje s to posebnostjo, da tvori izjemo med slovenskimi davidovićevci in da so pri njemu še žive stare simpatije za SDS Iz katerih vzrokov so te simpatije še žive, ne vemo, ker g. dr. Sagadin ne prihaja med slovenske davidovićevce, da bi jim svoje nazore razložil.

In tako prihajamo k drugi važni stvari. Pred meseci se je namreč obrnil g. dr. Sagadin na nekatere Slovence v Ljubljani, da bi se tu organizirala Davidovićeva demokratska stranka. Čeprav pa je bil odziv dober, vendar ni bilo prav nič storjeno iz Beograda. Ali morda zato, ker je bil odgovor ta, da bi se moral demokratski gl. odbor, oziroma g. Sagadin obrniti na ljudi, ki so znani kot odločni in neodjenljivi nasprotniki SDS? Bili bi hvaležni, če bi g. dr. Sagadin to povedal?

Ravno tako pa bi bili tudi hvaležni, če bi dr. Sagadin povedal, zakaj ni imel sestanka s slovenskimi davidovićevci, ko se je pred kratkim mudil v Sloveniji. Ker je že po »Jutru« zastopnik Slovencev v demokratskem gl. odboru je pač njegova dolžnost, da se pri teh informira za njih želje in naziranja, zlasti pa po neverjetnem nastopu izvrševalnega odbora demokratske stranke proti kandidaturi g. Pečovnika, ki je svojo pripadnost k demokratski stranki dokazal za časa največjega terorja sam. demokratske stranke! Zakaj se torej g. Sagadin ni informiral pri teh kremenitih značajih, zakaj ni storil svoje dolžnosti kot zastopnik Slovencev v gl. odboru DS? Naj ne misli g. drž. svetnik, da na tako vprašanje ni treba odgovriti, ker bodo to vprašanje ponovili še drugi ljudje in tudi demokrati sami!

Slovenski davidovićevci naj volijo esdeesarje! Ali je res mogoče, da ni v Beogradu niti enega demokrata, ki se ne bi na glas zakrohotal, ko je slišal ta neverjeten poziv! Ali so gospodje v Beogradu hoteli **naravnost prepovedati vsem Slovencem, da se navdušujejo za g. Davidovića?** Skoraj moramo to verjeti.

Najprej izjava g. Koste Timotijevića, nato nastop proti kandidaturi dr. Pečovnika in sedaj še Sagadinov proglas! Če je že nekaterim gospodom tako zelo všeč SDS, tudi po izstopu iz l. 1924, **zakaj pa naravnost ne vstopijo v SDS?** To bi bilo vsaj možato dejanje!

Bilo je začetkom julija, ko se je vrnil iz Beograda zastopnik slovenskih davidovićevcev in prinesel s seboj naročila g. Davidovića. Ta naročila so bila **diametralno nasprotna pozivu g. Sagadina** in v pogovoru z našim urednikom je zastopnik slov. davidovićevcev povedal, kaj je dejal g. Ljuba Davidović o SDS in kaj g. dr. Sagadin. Tudi ta dva sta podala diametralno nasprotni mnenji. Objavili smo mnenje g. Davidovića in ne vemo vsled katerih motivov je g. Davidović to mnenje deloma demantiral. Iz obzirnosti do slovenskih davidovićevcev nismo mi odgovorili na ta demanti, ali želi g. Davidović, da odgovorimo danes in da povemo še to ,kaj je vse g. Davidović tudi drugim osebam dejal o slovenskih sam. demokratih? Prosimo samo za migljaj in nič ne bomo prikrivali!

Stara resnica je, da mora biti politika dosledna, jasna in načelna. Sagadinov poziv pa dokazuje, da demokratska politika ni vedno taka. Vsled tega se slovenski demokrati sicer ne bodo izneverili svoji stranki, še manj pa demokratski misli in v dokaz tega bodo vsi kot en mož šli na volišče, da glasujejo proti kliki in za svojega kandidata, drja. Pečovnika. Čisto prav nič jih pa ne moti, če bo vsled tega g. dr. Sagadin zadovoljen ali ne, ker pač drži, da slovenski davidovićevci po njegovem pozivu **dr. Sagadina ne morejo več priznati kot svojega zastopnika v demokratski stranki!**

Slovenski davidovićevci nikdar in nikoli ne bodo volili klike in to je njihov zadnji memento vodstvu stranke v Beogradu!

Proti vsaki hegemoniji.

V dobro poučenih krogih trde, da odpor TRIFKOVIĆA, DAVIDOVIĆA IN PRIBIČEVIĆA proti vladi in zlasti še proti takozvanemu BLEJSKEMU SPORAZUMU ne izvira le iz boja za mandati, temveč tudi iz strahu, da bi MOGEL BLEJSKI PAKT POMENITI KONEC HEGEMONIJE BEOGRADA. Kajti vsi ti centralistični krogi so mnenja, da SMEJO PRITI SLOVENCI IN HRVATI V VLADO LE PO MILOSTI IN NE KOT ENAKOPRAVNI ČLANI VLADE. Po takozvanem blejskem sporazumu pa bi bila SLOVENCEM OFICIELNO PRIZNANA PRAVICA, DA SO ZASTOPANI V VSAKI VLADI IN ČEPRAV VODIJO V NJEJ SLOVENSKO POLITIKO, ki pa je seveda v soglasju z vladno.

Jasno je, da bi v istem hipu, ko bi bil takozvani blejski sporazum izveden v praksi, nastala samoposebi zahteva, da so ZASTOPANI V VLADI TUDI HRVATI.

Blejski pakt pomeni zmago misli sporazuma in prvi temelj ENAKOPRAVNOSTI PREČANOV. Odtod složen odpor vseh centralistov proti njemu.

V tem je tudi vzrok, da nekateri davidovićevci v skladu z znano Timotijevićevo izjavo odkrito podpirajo CENTRALISTIČNO SDS, ker je pač ta njih ZAVEZNIK V BOJU PROTI RESNIČNI ENAKOPRAVNOSTI PREČANOV.

Zato sedanje volitve ne bodo odločile samo o tem, kdo bo predsednik nove vlade, temveč bodo zadnja preizkušnja za prečane, če ti znajo zastopati svoje interese, to je, da zaupajo svoje glasove le SLOVENSKIM IN HRVATSKIM STRANKAM.

Sedanje volitve so zato boj proti hegemoniji Beograda!

CHAMBERLAIN MORAL VSAJ Z REZERVO SPREJETI POLJSKI PREDLOG.

Ženeva, 9. septembra. Chamberlain je, kar je izzvalo občno senzacijo, pristal na poljski predlog deklaracije proti vojni, toda to je storil, kakor se doznava iz diplomatskih krogov, samo iz taktičnih razlogov. Najbolj dokazujejo to rezervacije, ki jih je stavil kot pogoj za sprejem deklaracije. Te rezervacije pomenijo tako omejitev, da je deklaracija ostala samo izraz želje, brez vsakršnih pravnih posledic za slučaj vojne.

Deklaracija pa ima vendar velike moralne posledice enako, kakor jih je imel svoječasno ženevski protokol. Vlada povdarja, da je poljski predlog našel najboljši odziv v vrstah držav Male antante in baltiških držav. Posebni mednarodni položaj velikih sil je vzrok, da poljski predlog ni naletel na boljšo usodo.

POLJSKA NE PRISTANE NA MODIFIKACIJO SVOJEGA PREDLOGA.

Pariz, 9. septembra. Agencija Havas javlja, da je sporočila poljska delegacija v Ženevi zunanjim ministrom lecarnskih držav, da nikako rne more pristati na modifikacijo svojega predloga in da polaga veliko važnost na to, da se spravi predlog pred plenum skupščine Lige narodov neizpremenjen, ker sicer odpade razlog, ki ga je imela Poljska pri tem, da predloži to deklaracijo.

Poljska delegacija se je obrnila na svojo vlado za nove inštrukcije. V krogih Lige narodov obžalujejo, da so se nenadoma zopet pojavile nove težkoče, ker se je predsinočnim po konferenci Brianda, Stresemanna in Chamberlaina zdelo, da je spor zaradi poljske resolucije rešen.

LLOYD GEORGE O MOŽNOSTI REVIZIJE MIROVNIH POGODB.

London, 9. septembra. »Daily Mail« objavlja pismo Lloyd Georgea, v katerem ta naglaša, da avtorji pogodb iz leta 1919/20 niso nikdar smatrali teh pogodb za perfektne in niso bili mnenja, da so one neprekršljive in neizpremenljive. Sam Clemenceau je bil uverjen, da se bodo te pogodbe z direktnimi pogajanji med državami modificirale po potrebah stvarnosti in dejstev, ki bi nastala pozneje. Na koncu poudarja Lloyd George, da so bili vsi člani mirovne konference uverjeni, da bo Liga narodov poedine člane mirovnih pogodb naknadno proučila in eventuelno revidirala.

CARINSKE TARIFE BODO REVIDIRANE.

Beograd, 9. septembra. Je mnogo izgleda za to, da se po skupščinskih volitvah, ko se izvoli in konstituira nov finančni odbor, podvrže carinska tarifa iz leta 1925 reviziji in se končno določi višina minimalnih carinskih postavk, da bodo vse one panoge industrije, ki smatrajo, da z dosedanjim tarifami niso bile dovolj zaščitene, dobile možnost, da zahtevajo močnejšo zaščito.

Glede na to se je industrijska zbornica v Beogradu obrnila z okrožnico na vse svoje članice, da ji sporoče svoje želje glede revizije carinske tarife. Zbornica bo zbrala vse te odgovore in bo sestavila na podlagi teh odgovorov spomenico, ki jo bo poslala finančnemu odboru narodne skupščine.

DR. VILFAN V ŽENEVI.

Ženeva, 9. septembra. Včeraj je prispel iz Pariza z zasedanja manjšinske komisije interparlamentarne Unije v Ženevo predsednik manjšinskega kongresa dr. Vilfan, da izvede sklepe III. kongresa zlasti glede tega, da zavzame Liga narodov svoje stališče o problemu manjšin.

Ali čujete g. Vargazon.

GENERAL MILOSAVLJEVIĆ ZAHTEVA, DA SE ŽELEZNIŠKO OSOBJE NE SME AKTIVNO UDEJSTVOVATI POLITIČNE BORBE.

Beograd, 9. septembra. Minister za promet general Milosavljević je ponovno izdal okrožnico na podrejene organe, da se **strogo drže njegove odredbe, da se železniško osobje ne sme aktivno udeleževati politične borbe.** Okrožnica navaja nekoliko slučajev neposlušnosti proti tej odredbi in preti z najstrožjimi kaznimi zoper kršitev te odredbe.

Ali slišite g. Vargazon?

Z VLADNO POMOČJO IN OPOZICIONALNIMI GOVORI...

Subotica, 9. septembra. Včeraj je bilo tu javno zborovanje demokratske stranke. Milan Grol je v svojem govoru napadal politiko vlade in radikalne stranke. Za njim je govoril srezki kandidat Lendvoj, nakar je povzel besedo Ljuba Davidović.

Davidović je dejal med drugim: Zadnji čas se v političnem življenju mnogo govori o dvojnih poslancih, o vladnih in nevladnih. To je novo. Tega dosedaj nikoli ni bilo. Veliki župani, srezki poglavarji in ostali uradniki, ki agitirajo, se bodo morali zagovarjati pred sodiščem. Narodni poslanci morajo biti izvoljeni brez vplivanja oblasti. Hočemo, da 11. september ne bo krvava bitka zapeljanih bratov, temveč borba ljudi in strank, borba poštenosti in svobode. Verujemo, da se bo demokratska stranka okrepila in da bo lahko vzela državne posle v svoje roke.

Davidović je nadalje govoril o važnosti občinskih vhlitev v Vojvodini in o vprašanju davkov in agrarne reforme. To sta dve bolni mesti. Prva naloga demokratske stranke po volitvah bo ureditev agrarne reforme in izenačenja davkov. Dovolj je 10 do 12 ministrov, a za ministre je treba postaviti ljudi, ki mislijo na delo, ne pa samo na plačo in avtomobile.

Tako imamo tudi to kurioziteto, da nastopajo vladne stranke proti vladi, a ne odpokličejo svojih zastopnikov iz vlade.

VUKIČEVIĆ NA AGITACIJI.

Beograd, 9. septembra. Včeraj ob 8. dopoldne je prispel z motornim čolnom v Zemun Velja Vukičević. Na zemunskem pristanišču so pričakovali predsednika vlade gasilci z godbo, predstavniki oblasti in številno občinstvo. Veljo Vukičevića je pozdravil načelnik mestne občine Marković.

Vukičević se je z nekaj besedami zahvalil za pozdrav in nadaljeval svoje potovanje po Sremu.

ZAPOR STEPIĆA SODIŠČE POTRDILO.

Beograd, 9. septembra. Sinoči je višje sodišče za mesto Beograd potrdilo zapor bivšega blagajnika ministrstva notranjih del Stepića zaradi znane afere.

MEREŽKOVSKI IN KUPRIN PRIDETA V BEOGRAD.

Beograd, 9. septembra. Sem je dospela vest, da prideta v oktobru v Beograd znamenita ruska pisatelja Mareškovski in Kuprin in bosta imela tu nekoliko predavanj.

SPORTNE VESTI.

Zagreb, 9. septembra. Včeraj se je vršila tekma med Gradjanskim in Criceterik. Završila se je z rezultatom 2 : 1 v korist Gradjanskega. Tekma Hašk : Derby je dala izid 2 : 1 v korist Haška.

Dr. Vladimir Ravnihar:

Ljubljana — dolina Šentflorjanska.

V Ljubljani se gredo zopet enkrat »liberalce« in »klerikalce«. Čim se bližajo kake volitve, pa izkopljejo tam nekje okoli Kazine zakopano zarjavelo bojno kopje in je pričnо brusiti za boj proti »klerikalcem«. Pa čeprav so ti klicari na boj sličnі onim sedmim pritlikavcem v pravljici, ko z združenimi močmi neso težko sulico proti spečemu velikanu, njihov cvileči bojni klic le še zdrami stare speče instinkte nekaterih Ljubljančanov.

Ljubljana ve in vidi, da so ti poborniki napredne misli že davno zapravili pravico, da predstavljajo to napredno pravico, Zakaj nihče napredne misli ni tako popačil in diskreditiral kot prav oni. V vsakem pogledu, v kulturnem, gospodarskem in socijalnem, pomenja njihov nastop v zgodovini slovenskega naroda velko nazadovanje, reakcijo napram vesele upe vzbujajočemu poletu svobodne misli in prosvitljenega liberalizma iz osemdesetih let minulega stoletja. Blasfemija je, kedankoli prihajajo iz teh ust tirade o naprednosti. Blasfemija in neizmerno žaljenje za spomin pokojnega dr. Ivana Tavčarja, ko ga štejejo za svojega predhodnika in ko častito to ime zlorabljajo kot parolo v umazani volilni borbi. Škoda, da ga krije hladna zemlja, ker bi jim vse to še mnogo lepše povedal, nego more to storiti moje pero. O tem bodite prepričani, zakaj njegova sodba o naših posili-naprednjakih je bila sklenjena in neizpodbitna.

Kako naj naš narod pojmuje naprednost, če vidi njene pridigarje, ki so **poštenost** izbrisali iz našega političnega leksikona. Jeli denuncijantstvo naprednost, ali pa nasilje in korupcija? Sistematično in zlonamerno uničevanje materijalnih dobrin našega naroda, zgolj iz samopašnih namenov, je od gospodarskega napredka bolj oddaljena, nego kaka nepremičnica v ozvezdju Orion od zemlje. Širjenje umazane literature v narodu v namenu pridobiti si čim širši krog sladostrastja željnih poslušalcev, je na las podobno množestvenemu zastupljanju. Napredna misel brez etične vsebine je nesmisel, a prav etike za vse naše javno življenje tem našim patent-naprednjakom povsem nedostaje.

In se predstavijo narodu na govorniškem odru v teatralni pozi in slavnostno deklamirajo odeti s togo candido verze o naprednosti in demokraciji. Narod odprtih ust posluša te bajke in pravljice iz davnih dni in jih primerja z živimi izgledi iz žalostnesedanjosti. Pa ušesa lažejo očem. Pa se jim začnejo mešati pojmi in predstave. In debacle napredne misli je popolen.

Ljubljana ve in vidi, da današnja Slovenska ljudska stranka ni več predvojna SLS. Razširila je svoje obzorje daleč preko onega, ki ga je bila zrla s šentklavškega zvonika, vsenaokrog do naših državnih meja. Svojo miselnost je znala širokogrudno preorijentirati prilagodivša se novim razmeram. Mnogo bolj ko SDS, ki je bila mislila, da je poklicana, dati smer novemu državnemu življenju, pa se je oprijela problema na prav diletantski način. SLS je ponudila svojo službo širši naši domovini. Pa čeprav bi bila to storila z mentalno reservacijo, da hoče tem načinom posredno prinašati koristi svoji ožji domovini — Sloveniji, ne samo da jej tega ne more nihče zameriti, iskreni nacijonalist mora ponudbo sprejeti z obema rokama. Last not least pa stoji, da kak »klerikalizem« v državi Srbov, Hrvatov in Slovencev ni in ne more biti nevaren.

Pa dasi Ljubljana vse to ve in vidi, vendar se še dobe Ljubljančani, ki omamljeni slede, ko zasvira podganji lovec na svojo liberalno piščal.

Ali gre res v veliki bitki 11. septembra za »liberalizem« in »klerikalizem«? Odmevajo li bregovi naše širne domovine od glasov tega antikviriranega bojnega roga, povitega še s črnožoltimi vrvicami? Nikjer drugod v celi naši zemlji, samo še od Golovca do Rožnika in od Rožnika do Golovca čujemo njega zamolkli glas.

Naš **državni problem** je volilno geslo. Preteklost je za nami, naj počiva v miru, živela bodočnost. Program volilne in povolilne vlade je nova orijentacija v naši notranji politiki. Delazmožna in delavoljna nova skupščina, oproščena partizanstva, naj izvrši ta program. Z močno večino v narodni skupščini naj vlada, zavarovana pred večnimi krizami, izvede notranjo konsolidacijo z reorganizacijo v upravi v smeri čim večje decentralizacije in v smeri čim širše samouprave. Poštenost v javni upravi in enakost pred zakoni sta dvoje močno poudarjenih načel programa.

Evo, za to gre v tej volilni borbi. Ali za, ali proti temu načrtu, ki je dobil svoj placet na vseh merodajnih mestih. Radikalna stranka, Demokratska zajednica in SLS so se sporazumele na skupnem programu. Za volilca nastane samo vprašanje da-li sankcionira ta program, ali ne. Če ga odobrava, in kje je patriot, ki bi tega ne storil, potem je logična posledica, da to moško izpove, ko odda svoj glas njega predstavnikom. Simpatije ali antipatije proti izvestnim kandidatom, predsodki — ne smejo biti nobena ovira. **Zakaj zopet bi se nam lahko očitalo, da je velika doba našla majhne ljudi.**

SDS ni upoštevana kot vršiteljica onega programa. Iz čisto enostavnega razloga, ker se novi program obrača baš proti njej, ker ona nosi glavno krivdo na vsej dosedanji mizeriji in že kot taka niti ni sposobna, da bi odkrito želela kako reformacijo in melius. Pa ji take vloge tudi nihče ne zaupa. Naj danes še tako hinavsko zavija oči, kdo ji bo verjel, če je menjala dlako, da je menjala tudi svojo čud. Pospeševateljici pretiranega centralizma, nositeljici partizanstva, materi nasilja in protizakonitosti vendar nihče ne more prisoditi volje in hotenja, da bi se zaklela na novi program, ki vse njene zloglasne lastnosti naravnost negira.

O **državnem interesu** eminentne važnosti odločujejo nedeljske volitve. **Korist celote, korist države in naroda je staviti nad korist poedinca ali kake interesene skupine** ali tudi partije. Kdor tega ne razume, tega bi žalili, ako bi mu rekli, da je patriot.

Ljubljana se torej ne bo dala speljati v kako žabjo-mišjo vojsko liberalcev in klerikalcev. Ljubljana, ona resnično napredna in prosvitljena Ljubljana, se danes prav dobro zaveda, da je s prevratom avanzirala od malega provincijalnega mesta do prestolice narodne naše države. Zategadelj ne pustimo, da bi jo zopet degradirali do nižin neke doline šentflorijanske.

Pivkovo govorjenje.

V sredo je imel g. dr. Pivko shod v Celju in na njem obrazložil svojo politiko. Nismo mislili, da je gospod dr. Pivko hodil s takim uspehom v esdeesarsko šolo, ker njegov govor je čisto tak, kakor bi ga govoril podeželski navdušenec, ki je dovršil politično šolo esdeesarskega agitatorja.

Niti ene originalne misli, niti enega argumenta, ki bi upravičil in utemeljil, da je dr. Pivko nosilec liste, temveč samo one vsakdanjosti, ki jih niti Jutrov bravec ne prebavi več! In zaradi teh vsakdanjosti naj bi pozabili slovenski volivci na svoje interese in volili eksponenta SDS! Gospod doktor, veliko upate!

Če pa je dr. Pivko brez vsake pozitivne misli, pa je tem bolj bogat na posebnostih one ideologije, ki je značilna za kliko in njeno mišljenje.

Tako je dejal dr. Pivko, da potrebuje naš narod v prvi vrsti dobrih idejnih apostolov demokratizma in prosvetljenosti. Kako globoka resnica in kako čudna trditev, če prihaja iz ust dr. Pivka. Kajti kaj nam koristi vse govorenje o demokratizmu in prosvetljenosti, če pa so naša dejanja v nasprotju s temi besedami. Kaj pa ste vendar storili g. dr. Pivko proti preganjanju učiteljstva za časa Pirkmajerjeve dobe? Tedaj je bila prilika, da dokažete svoj demokratizem, toda tega dokaza niste doprinesli. Pač pa ve vsa slovenska javnost, da ste ravno tedaj z vso energijo podpirali tiste, ki so teptali vsa demokratična načela in uganjali največja nasilja. Zato g. doktor naslovite svoje lekcije o demokratizmu raje na svoj naslov!

In vaše govorenje o prosvetljenosti! Ali je mar na najnižjem nivoju stoječa agitacija s klerikalnim strašilom znak prosvetljenosti? Ali so mar znak prosvetljenosti razni samo na instinkte mas računajoči članki v esdeesarskem tisku? Ali pa je znak prosvitljenosti to, da podpirate kliko, ki je bila proti slovenski akademiji znanosti in umetnosti. Govorite vendar gospod doktor?

Pa g. dr. Pivko se razume tudi na fantazije in iluzije ter sanjari, da bo član demokratskega bloka. Kje pa ste bili g. doktor tedaj, ko je SDS izstopila iz DS? Ali mislite, da je dr. Sagadin že demokratska stranka? Ali ste morda tako pripravljali svoj vstop v demokratski blok, da ste molčali, ko je l. 1925 klika razbijala shode dr. Markoviću, kandidatu bratskega sporazuma? Ali mislite, da so ljudje sami pozabljivci?

Za malega človeka se bo brigal g. dr. Pivko. Bil je že dve leti poslanec in imel je več ko dovolj prilike, da bi pokazal, **kako se je brigal za malega človeka.** Kje je ta dokaz? Ali pa je morda g. dr. Pivko nastopil za interese malih vlagateljev pri Slavenski banki? Ali pa je dr. Pivko na delu za male ljudi pri zadrugah, ki so od poloma Slavenske banke tako težko prizadeti? Kje je ta Vaša bajeslovna skrb. g. doktor?

V teh resnih časih pa ima dr. Pivko tudi zmisel za dovtip. Tako je dejal, da je g. **Urek posebljena solidnost.«** — Ali res mislite g .doktor, da so gnili dovtipi reklama za nosilca liste?

Povedali bi raje, ali je g. Urek tožil »Kmetski list«, ker mu je ta očital, da je zahteval nosilstvo liste ali pa 100.000 dinarjev, mesto da delate slabe dovtipe! Ali res ne čutite, da odgovarjate kot nosilec liste za svoje kandidate?

Reven, sila reven je bil govor dr. Pivka in samo potrdilo, da danes ni večje slovenske dolžnosti ko boj proti kliki. Zato pa je tudi dolžnost vseh Slovencev, da izrečejo nezaupnico dr. Pivku, ker je ta danes v eni fronti s kliko. Naj tudi z njo propade.

G. UREK SOGLASNO IZKLJUČEN IZ SKS.

V Brežicah je imel okrajni odbor Slovenske kmetske stranke v soboto 3. septembra svojo sejo, kjer je po poročilu tov. Puclja ter pa krepkih besedah tovarišev Pintarića, Kovačiča, Radeja in Bučanja sprejel na predlog tov. Bertoleta Ivana iz Sromelj sledečo resolucijo:

»Predlagamo načelstvu Slovenske kmetske stranke v Ljubljani, da nemudoma pozove bivšega našega tovariša Ivana Ureka, sedaj pristaša in kandidata Sam. demokratske stranke, da takoj odloži mandat v oblastni skupščini ljubljanski, ker je izgubil s svojim izstopom iz stranke popolnoma vse zaupanje okr. odbora v Brežicah, na katerega predlog je bil postavljen za kandidata. Dalje konstatiramo, da je izgubil zaupanje ne samo okrajnega odbora Slovenske kmetske stranke nego tudi vseh pravih pristašev SKS v Posavju in da zatorej nima več pravice govoriti v njihovem imenu.«

Ta sklep brežiškega okrajnega odbora, če gar član je bil g. Urek, je načelstvo SKS na svoji seji z dne 7. 9. soglasno potrdilo!

G. Urek torej ni več član SKS in zato nima niti najmanjše pravice nastopati v imenu SKS.

In če vseeno tako nastopa? Kaj sledi iz tega?

POMNITE! TATARSKE VESTI SO LE — VOLIVEN MANEVER! NE NASEDAJTE, TEMVEČ VSI V BOJ PROTI KLIKI!

SOMIŠLJENIKI!

Volitve v nedeljo 11. septembra naj nam po svobodni volji naroda dajo novo delazmožno Nar. skupščino. Tej skupščini je predložen delovni program, kojega izvršitev pomenja velik preokre v naši notranji politiki, preokret v smislu želja širokih vrst našega naroda. Nova orijentacija zahteva poštenost in red v upravi, izgraditev samouprave v najširšem smislu, izenačenje državljanov pred zakoni. Pogoj za izvršitev teh nalog je močna enodušna večina v zbornici, ki jo vodi stabilna vlada.

Na ta program ,ki je življenjskega pomena za našo državo in za njeno notranjo konsolidacijo in ki je dobil svoje odobrenje na najmerodajnejših mestih, so se sporazumele Narodna radikalna stranka, Demokratska zajednica in Slovenska ljudska stranka.

Dolžnost vsakega patriota in resničnega nacijonalista je, da ob volitvah da svojo sankcijo temu programu, to je, da odda svoj glas predstavnikom in vršilcem programa.

Predsednik vlade g. Velja Vukičević nam je dal parolo: »Ko nimate svoje liste, glasujte za naše prijatelje in zavezniке.«

Podpisani Mestni odbor Narodne radikalne stranke v Ljubljani Vas torej glasom svojega soglasnega sklepa pozivlja, da v smislu danih navodil, ko ni vložena naša lista in ko tudi ni vložena lista Demokratske zajednice, na ljubljanskih voliščih glasujete za kandidata Slovenske ljudske stranke

g. dr. ANTONA KOROŠCA.

Mestni odbor NRS v Ljubljani.

VPRAŠANJE IN ODGOVOR.

Prejeli smo in priobčujemo: »Gospod urednik! V Vašem listu ste začeli strastno borbo proti SDS. Priznam, da mnogo Vaših očitkov drži. Lahko mi verjamete, da nas je mnoge hudo bolelo, ko je bila snedena častna beseda, dana glede ljubljanskega mandata in čutili smo, da se je delala huda krivica dr. Ravniharju in da moramo danes trpeti na posledicah besedolomstva kakor to imenujete. Tudi nismo mogli razumeti, kako se je moglo pasti v hrbet poštenjaku Davidoviću samo zaradi par ministrskih stolčkov. Tudi še druga predbacivanja so gotovo utemeljena. Toda vprašam Vas, čemu dolžite celo stranko, katera ima veliko poštenih in idealno mislečih ljudi. S tem delate hudo krivico. Zatorej apeliram na Vašo objektivnost in Vas prosim, da za bodoče opustite napade na celo stranko, akoravno Vam ne morem predpisavati, da ne bi napadali posameznih ljudi, če so res kaj krivi. — Pristaš SDS.«

Na to pismo, čeprav anonimno in na v njem stavljeno vprašanje radi dajemo odgovor. Kdor pazljivo čita naše članke, tedaj mora spoznati, da oni niso naperjeni proti stranki kot taki in da nimajo v mislih vseh pristašev stranke. Vsaka stranka ima dobre in slabe ljudi. Članki so naperjeni proti onim, ki vodijo usodo stranke in ki jih v zadnjih naših člankih na kratko imenujemo »klika». Dalje pa ne razumemo, če ste pristaši SDS že sami prišli do prepričanja, da je delati razliko med politično poštenimi in nepoštenimi elementi v stranki, da iz tega ne izvajate logičnih posledic. Najbližja posledica je pač — borba proti tem elementom v stranki sami. Ako pa ta ne vodi do uspeha, ker imajo ti elementi v rokah ves aparat in kar je glavno, sredstva, potem ne preostane drugo kakor — ločitev. Če pa ne storite ne eno ne drugo, morate pač trpeti, da delite ž njimi odgovornost.

OD SHODA DO SHODA.

Ljubljanski shod je posebnost svoje vrste in prav posebna posebnost so volilni shodi v Ljubljani. Posebno tisti, ki jih sklicuje SDS — poslovodeči podpredsednik g. Adolf Ribnikar. Za neoženjene ljudi so taki shodi ustvarjeni kakor nalašč, da se izmuznejo že obljubljenim sestankom, ker se mora človek že v mladih letih naučiti interesantnega prebiranja za poznejše čase in dobiti pravo dresuro za bar, za oženjene strice pa so dobrodošel izgovor, da se vsaj za nekaj večerov otresejo neizprosne domače diktature in zakonskega dolgočasja. Zato je gotovo vsa Ljubljana od srca vesela volilne dobe in nobenih notic v časopisju ne iščejo v taki dobi ljubljanski prvaki in nazadnjaki s tako vnemo kakor prijetne napovedi za volilne shode, zlasti za volilne shode SDS, ker ti so najbolj živahni in interesantni.

Ker je Ljubljana gostilniško mesto, morajo biti shodi seveda v gostilnah, in to v dobrih in slovečih gostilnah. V gostilni, kjer je napovedan shod, se zbirajo že zdavnaj pred napovedano uro znani obrazi, navadno v prvi sobi, kjer mirno zauživajo božje darove krčmarjeve kuhinje in kleti. Potem pridejo govorniki in krčmar gre ljudi klicat v prvo sobo, naj gredo v dvorano ali pa vsaj v »ekstra-cimer«. Tam poslušajo. Ko govorniki povedo ljudem to, kar so ljudje že zdavnaj brali v »Jutru« in v »Narodu«, gredo ljudje nazaj v prvo sobo, kjer se prične velika politična razprava, večina pa gre v drugo gostilno na drug shod in če so napovedani trije shodi, tudi na tretjega. Tako gre dan na dan in navdušeni ljudje pojejo na svojih dnevnih potovanjih tisto dunajsko:

Und so ziehen wir, so ziehen wir
Von einem Restaurant
In das and're Restaurant,
In das and're Restaurant...,

in potem zopet od kraja: »Und so ziehen wir, so ziehen wir..., z vedno večjim pesniškim zanosom in z vedno višjim glasom, dokler ne padejo »in das and're Restaurant,« kjer jim govorniki servirajo že zdavnaj znane »Jutrove« tropine.

Taka je približno zunanja slika volilnih shodov SDS. A mnogo bolj zanimivo je to, kar se sliši po shodih v prvi sobi, kjer ne govore najodličnejši zastopniki govorniške umetnosti, ampak ljudje sami. Tam se slišijo pravi ljudski govori in te je pač vredno zapisati vsaj v izvlečku.

»Kaj pa hodijo zdaj okoli nas?« — vprašuje eden, »kaj nas samo sedaj poznajo? Med letom ni nikogar blizu, kakor da bi se nas kuga držala, sedaj pa človek v nobeni oštariji nima miru. Pa ko bi vsaj ta pravi prišli! Teh pa ni, ali vidite, teh pa ni! Zakaj pa Turka ni nikjer? Ali jim je premalo, ker ni dohtar? Kajpak, kajpak, dohtarji in obrtniki, to jim ne gre skup, ampak sedaj pa tudi nam ne! Zakaj so nam Pepeta vzeli? Jaz vam povem, da ima Pepe več v petah, ko vsi kazinski dohtarji v svojih glavah, verjemite, da je to res! Zakaj so nam ga tedaj požrli? Anti zato, ker je preveč pameten? Jaz teh hudičev že ne bom več volil, stokrat rajši ostanem doma in bom tudi ostal, jaz že!«

Na mizo udari težka roka, razjarjeni želodec pa dobi krepko vinsko pomoč.

»Pa štant? Komu so pa dali štant?« — začne drugi. »Pet let že moledujem okoli magistrata, pa nič. Ja, za »Tabor« dajati, za to sem bil dober, ko je pa šlo za štant, se pa ni nihče zmenil, dokler niso prišli klerikalci, ki so mi štant požrli pa ga drugam dejali, jaz pa naj svoje blago pod kostanjem prodajam. Namesto štanta so mi pa včeraj poslali nekakšne pildke, pa dva kandidata sta gori namalana, vsak na eni plati, pa ne vem, če sta ali ne, jaz ne poznam nobenega, vrag vedi od kod sta. Pa naj jaz to volim, to? Pa to? Pa glih to? Jok! Jaz jim bom že pokazal štant!«

In naježili so se lasje na razjarjeni glavi, oči so se zasvetile v vseh barvah, krčmar pa je zapisal 2 kroni dobička, tako izdaten je bil požirek.

Potem pa se oglasi gospod svetnik (s kratkim naglasom na e, ne na i). Beseda je umerjena, previdna, uradno-tajna, ampak vendar dovolj glasna.

»Ni doklade, čevlji so pa dragi. Pot na volišče pomeni obrabo obuvala. Obuvalo je treba obnoviti. Obnova brez izplačila dolžnih razlik ni mogoča. Sicer pa ni modro prehiteti se. Tako stvar je treba premisliti. Premišljujem pa lahko tudi po volitvah. Boljše je biti naprednjak v lepih mislih kakor v nečednih dejanjih. Če bo lepo vreme, napravimo kak izlet.«

Gospod je v vino dolil nekoliko vode. Razlik ni in ni, kaj se hoče! Boljša in lepša je vseeno najskromnejša čast, kakor še tako bogata umazanost.

Nato zopet ogenj: »Meni so tudi poslali neke listke in pildke. Menda mislijo, da sem že pozabil. A veš, kako je bilo, ko so hodili po štacunah? Oh, pa tako lepo usnje je bilo to! Najboljši boks in pošteno sem ga plačal, še s starimi kronami. A ti ga niso ti zlodji iz taknili in odnesli, veš, pa kar odnesli, pa nič vprašali, koliko te velja? Jaz sem pokazal račune, prave račune, pravim ,in vse je bilo gori, štempelj in podpis in vse, pa so kar pobrali. Jaz sem prosil in prosil, naj mi vsaj en kos puste, da bo žena imela čevlje za zimo in poba, ta smrkovec, ki se noče učiti, pa je kaj pomagalo? O, ne bom pozabil na tisti teden, prokleto je bilo pusto, tam na pričnі! Pa še tisoč kron za nameček je šlo! Pa boks, tak lep boks, Polak naj se kar skrije! Pa da bi jaz zdaj volil? A jo vidiš? Kar poglej jo, takale je!«

In med sredinec in kazalec mesnate desne roke gospoda govornika se je vrinil palec, širok kakor šildkrota.

»In pri nas?« — je povzel besedo mož z uradno kapo na glavi, »ali je bilo pri nas kaj boljše? Prosili smo in prosili, pa kaj smo dobili? Jaz sem invalid in pravico imam, pravico, da se Bogu usmili ali pa vragu studi, kakor hočete, pa nič. Nazadnje so me še iz stanovanja vrgli, sedaj pa imaš. Zato sem pa sedaj pri radikalih. Klerikalec nisem bil nikoli, ampak boljši so ti za svoje ljudi kakor naši. Če ti lahko pomagajo, zakaj pa naši ne? Ne bom jim pozabil, ejduš da ne! Ne bo nič v nedeljo, pa naj kar bo poslanec kdor hoče, kaj to meni mar. Enkrat pa mora biti red, ali bomo pa vsi komunisti, pa naj bomo, kaj pa je potem? Če se bom pa ujezil, bom pa šel zanalašč kar klerikalce volit, pa se naj potem jezi, kdor se hoče. Prej bom pri njih službo dobil kot pa tukaj.«

Tako gre po vrsti, po vseh gostilnah, »von einem Restaurant zum and'ren Restaurant«, kamor pride človek po enem ali drugem shodu, ki ga skliče SDS. Vse pa kaže, da je to, kar govore ljudje sami po shodu, mnogo bolj važno kot to, kar morajo ljudje poslušati na shodih. Zato sem to tudi zapisal, da se ne pozabi.

Groga.

Ljubljana proti kliki.

Včeraj dopoldne je govoril dr. Korošec v Ljubljani na shodu, ki ga je sklicala SLS kot formalni zaključek svoje volilne agitacije. Priznati je treba, in zelo objektivni ljudje to tudi priznavajo brez pridržka, da je bil včerajšnji shod SLS v Ljubljani sijajna manifestacija tisočev ljubljanskih volilcev za poštenje in silna obsodba nedostojnih političnih metod, kakšne je vpeljala v naše politično življenje znana klika v SDS.

Dvorana, v katero gre po splošni cenitvi okoli 4000 ljudi, je bila nabito polna. Veliko število ljudi pa je napolnilo tudi vse prostore pred dvorano in še daleč ven na Miklošičevi cesti so stale goste gruče ljudi.

Shod je otvoril točno ob 10. uri predsednik ljubljanske organizacije SLS dr. Jerič, ki je po kratkem pozdravu bal besedo dr. Koroščcu, kateremu so zborovalci prirejali burne, dolgotrajne ovacije, a z galerije so ga obsipali s cvetjem.

Ko so se ovacije nekoliko polegle, je govoril dr. Korošec svoj govor, ki ga je množica pogosto prekinjala s hrupnim odobravanjem. Dr. Korošec je govoril:

Parlamentarni klub Slovenske Ljudske Stranke je sklenil s sedanjim ministrskim predsednikom Vukičevićem pogodbo, vsled katere bodo poslanci naše stranke po volitvah vstopili v vlado. To vlado bo Vukičević skušal sestaviti iz Narodnega radikalnega kluba v zvezi z našim klubom, iz Davidovićevih demokratov v zvezi z muslimansko delegacijo in iz onih hrvatskih poslancev, kateri bi bili voljni vstopiti v to vladno kombinacijo in bi bili neodvisni od Radićevega vodstva.

RADIKALNI KLUB BO PO VOLITVAH ENOTEN IN NAJMOČNEJŠI.

Četudi se napovedujejo težave v bodočem radikalnem klubu, vendar ni dvomiti, da bodo izvoljeni radikalni poslanci varovali enotnost svoje stranke s skupnim klubom in da bo ta klub najštevilnejši v prihodnjem parlamentu. In četudi so se v vročini volilne borbe pojavila izvestna nesoglasja med Davidovićem in Vukičevićem, vendar istotako ni dvomiti, da bosta radikalni in demokratski klub tvorila stožec bodoče vladne večine in da bodo se okoli njih na podlagi že izvršenih ali še samo projektiranih parlamentarnih zajednic okupili muslimanski in slovenski poslanci ter oni hrvatski poslanci, ki bo jih za to volja.

Ako bi kdo računil na to, da bi mogle kakoršnekoli težave v razvoju bodočih parlamentarnih razmer oplašiti Slovensko ljudsko stranko in jo omajati v zvestobi do sklenjene pogodbe, potem mu bodi povedano, da bi krivo računil; kajti mi smo trdno prepričani o ustvaritvi od Vukičevića zamišljene vladne kombinacije in smo pošteni ljudje, ki svoje obljube držijo in jih hočejo v vsakem slučaju držati. Osebnost sedanjega ministrskega predsednika in njegove ponosne javne izjave so nam porok dovolj, da na kako izigranje našega pakta tudi od njegove strani ni misliti. Meni se je zdelo potrebno, to posebej poudariti, ker živimo ravno v Sloveniji v atmosferi največjih volilnih laži in zavijanj in moramo do 11. septembra biti pripravljeni še na vse mogoče izmišljotine in intrige.

ESDEESARSKI DEMOKRATSKI BLOK — IZMIŠLJOTINA.

Naši politični nasprotniki v Sloveniji stavijo vse svoje nade v neki demokratski blok, katerega še ni, za katerega razven njih noče nihče nič vedeti in kateri tudi, ako bi se vkljub vsemu temu res osnoval, ne bi imel potrebne večine v parlamentu in torej ne bi mogel priti do vlade. Mnogo prej kakor z vlado kakega bodočega demokratskega bloka bi bilo računati z možnostjo novih volitev, ako bi se Vukičevićev načrt že sedaj ne mogel uresničiti. V tem slučaju ostane Slovenska ljudska stranka tudi v bodoče v vseh sedanjih pozicijah in nikomur se ni treba bati preganjanj in maščevanj, s katerimi morda že danes na tihem nastopajo naši nasprotniki pri boječih dušah.

SLS OSTANE V VLADI.

Da smo sklenili z Vukičevićem pogodbo vsled katere nam je po volitvah odprta pot v vlado, vzrok temu je, da hočemo sploh sodelovati v vseh bodočih vladah, katerih program bi se ne protivil bistvenim točkam našega programa, to pa zaradi tega, ker hočemo gospodarskemu življenju v Sloveniji zasigurati ono stabilnost, ki je za njegov razvoj in napredek prepotrebna, ker hočemo dati vsem našim kulturnim ustanovam sigurnost in zaščito, da lahko v njem rastejo in cvetejo, ker hočemo zasigurati našim slovenskim uradnikom in uslužbencem njih kruh in njih svobodo, ker hočemo vsem delovnim stanovom z dobro zakonodajo priboriti možnost napredka in razcvita in ker hočemo kot zvesti državljani marljivo in pošteno sodelovati pri vseh velikih državnih vprašanjih naše notranje in zunanje politike.

Naše delo v vladi bo veljalo slovenskemu narodu in celokupni državi. Naši slovenski politični nasprotniki so nas dosedaj denuncirali v Belgradu, kadar smo zagovarjali slovenske potrebe, češ, da smo separatisti, a kadar smo se uveljavljali v državni politiki, so nas krivili zopet doma, da pozabljamo Slovenijo. Mi se na take očitke tudi v bodoče ne bomo ozirali, ampak hodili bomo svojo ravno in premišljeno začrtano pot, dobro vedoč, da ako se potegnemo za Slovenijo, ne moremo škoditi državi, in obratno, ako se zavzamemo za državne interese, koristimo tudi svojemu slovenskemu narodu. Kakor smo v najhujših časih ostali zvesti svojemu slovenskemu imenu, in nihče nima pravice dvomiti nad to našo zvestobo tudi v bodoče, tako je tudi z našo zvestobo do države in vsaka nevarnost od zunaj bo nas še tem tesneje pritisnila ob kralja in skupno domovino.

GOSPODARSKA VPRAŠANJA SO PRVA.

V dobi težke gospodarske krize, katero preživlja po vojni kakor cela Evropa tako tudi naša država, se bomo v vladi v prvi vrsti bavili z gospodarskimi vprašanji. Najprej kruh, poteme šele politika! V naši gospodarski politiki ni prihajala dosedaj iniciativa ali ne dovoljno iniciative niti od strani vlade niti od strani parlamenta in vse pobude, ki so izhajale iz naših izbornih gospodarskih organizacij in iz kroga občinstva, so večinoma zadele ob gluha ušesa. Zato je v programu bodoče vlade, da se bo ustvaril poseben Gospodarski svet, ki bo sestavljen iz vseh različnih gospodarskih organizacij in bo, naslanjajoč se na njih bogata izkustva in znanja, dajal vladam in parlamentu direktivo za delo. Tako bodo prišli tudi tisti gospodarski krogi, ki vsled svojega manjšega števila težje pridejo v državnozborske in samoupravne zastope, do prilike, da na vplivnem mestu lahko izražajo svoje želje in predloge. Ravnokar smo vsi, ki se zanimamo za gospodarska vprašanja, z veliko pozornostjo gledali na posvetovanja in zaključke gospodarskih krogov v Belgradu in vsi gojimo željo, da bi se njih nasveti spremenili tudi v dejanja. Gospodarski krogi Slovenije, obrtniki, trgovci in industrijci, pa gotovo ne bodo storili pogreške, da bi s svojim zadržanjem dne 11. septembra pretrgali zveze s predstavnico slovenskega naroda, ki jim je tudi do sedaj vedno rada nudila svojo pomoč ter stopicali za stranko, ki radi svoje averzije proti vsemu, kar bi moglo okrepiti Slovenstvo, ni dovolila borze v Ljubljani.

KRIVCEM POLOMOV NOBENE BESEDE!

Slovenska ljudska stranka izraža ob tej priliki ponovno svojo željo, da bi se gospodarska vprašanja v Sloveniji po možnosti depolitizirala in da bi vse stranke vzajemno in prijateljsko postopale vsaj v onih zadevah, ki so naši zemlji enako potrebna, naj jih gledaš skozi očala te ali one stranke. Seveda mora potem biti podlaga vsem sodelavcem absolutno poštenje in izključena mora biti vsaka osebna ali strankarska dobičkaželjnost. Rane, ki jih je dobilo naše gospodarstvo zadnje čase zaradi različnih velikih polomov, nas morajo vendar le poučiti, da moramo Slovenci naše mlado gospodarstvo s skupnimi močmi gojiti in negovati ter je skušati obvarovati vseh nesreč in pretresljajev ter da moramo notorične dosledno zlonamerne škodljivce našega gospodarskega življenja brez obotavljanja in oklevanja odstraniti iz našega javnega življenja. In tukaj morajo tudi naši slovenski gospodarski krogi na dan volitve nastopiti z vso odločnostjo!

Ako hočemo na ta način dvigniti in okrepiti vse naše gospodarstvo v Sloveniji, gotovo pomagamo tudi središču vsega našega gospodarskega življenja v Sloveniji, Ljubljani.

ZA LJUBLJANO — SLOVENSKO PRESTOLICO.

Da hoče bodoča vlada zmanjšati davčna bremena, da stavlja sedanji ministrski predsednik izjednačenje davkov kot prvo potrebo, s katero se bo moral baviti prihodnji parlament, da se mora prenoviti nemoderna državna administracija, o tem se je v tem volilenm boju od naše strani veliko razpravljalo in bo rešitev teh vprašanj enako koristilo deželi in mestu. A tudi, ako se izgradijo naši sedanji deželni zbori, ako se jim razširi delokrog in se jim osigurajo finančni viri, ki se sedaj vsi stekajo v Belgrad, potem ne vidim, kje bi mogla taka politika škoditi Ljubljani. Kajti gotovo je v njenem interesu, da se množijo različni uradi v njenem ozemlju, da privedejo seboj novo število uradnikov in da pribavljajo seboj v mesto podeželsko prebivalstvo, ki ne bo obiskovalo samo deželnih uradov, ampak tudi mestne trgovine in obrti. Sploh pa gre naša politika glede oblasti za tem, da preko oblasti dobimo možnost, da svoje slovenske zadeve rešujemo mi Slovenci sami doma in da postane tako Ljubljana faktično središče vsega javnega življenja v Sloveniji. Naš program zahteva, da Ljubljana ni samo po besedi, ampak v resnici prestolica Slovenije z jakim kulturnim in gospodarskim življenjem.

KJE SO REAKCIONARCI.

Kakor mi krivcem velikih gospodarskih polomov, ki se odigravajo zadnje čase, ne moremo dovoliti, da si upajo sedaj proti koncu volilne borbe na svetlo in hočejo nas, baš nas, obeležiti za gospodarsko reakcionarne in s tem za škodljivce Ljubljane, istotako tudi ne bomo trpeli, da se označuje nas za kulturne reakcionarje. Ali smo morda mi tisti, ki smo denuncirali naše kulturne delavce za separatistične, za protidržavne elemente? Ali smo morda mi tisti, ki niso hoteli vse dosedaj poznati velikega kulturnega in gospodarskega pomena našega vseučilišča za Ljubljano in cel slovenski narod in ki so z intrigami in denuncijacijami ogrožali njegov obstanek in zadrževali njegov razvoj? Ako bi Slovenska ljudska stranka in njeni poslanci nič drugea ne storili, nego da so obvarovali Ljubljani in Slovencem vkljub neprestanemu zahrbtnemu nasprotovanju lastnih bratov najvišji kulturni zavod, bi bili vredni zaupanja Ljubljane. Sploh pa ni kulturne institucije ne v Sloveniji in ne v Ljubljani, kateri mi ne bi v njenih težavah stali ob strani, in nikdar se nismo vprašali, ali je osobje te institucije v naši stranki ali ne, zato ker so Slovenski ljudski stranki kulturne zadeve in potrebe več vredne kakor interesi lastne stranke. In kakor je bilo dosedaj, tako bo tudi zanaprej, o tem ne pripustimo nobenega dvoma, a kulturnih reakcionarjev je treba iskati na drugi strani, ne pri nas!

Kakor stoji s kulturno reakcijo, tako je tudi s socialno reakcijo. Kadarkoli smo bili na vladi, bodisi prej v Sloveniji, bodisi zadnji čas v vladi, vedno smo imeli največ razumevanja za reševanje socialnih problemov. Ko še nihče ni gledal v bodoče težave in njihovo dolgo trajanje, je že dr. Gosar počel z znano koristno stanovanjsko naredbo. Ko smo bili deset tednov na vladi, smo omogočili za Ljubljano sedanjemu gerentskemu vodstvu njegovo velikopotezno stanovanjsko akcijo in izposlovali v proračunu pooblastilo za dajanje cenenih posojil za gradnjo malih delavskih hišic ter s tem pokazali pot, kako se naj težavno stanovanjsko vprašanje reši na zodovoljstvo vseh interesentov. Za zgradbo uradniških stanovanj je naš minister za socialno politiko določil prva 2 milijona za Slovenijo. V financijskem zakonu smo omogočili popolno reorganizacijo delavskega zavarovanja, dobro vedoč, da je treba pravočasno preprečiti krizo vsega delavskega zavarovanja, ki je sicer v doglednem času neizogibna. Isto pozornost smo posvetili drugim socialnim ustanovam, kakor izseljeniškemu skrbstvu, borzi dela, inspekciji dela ter zaposlitvi invalidov. Delavski sloji niso imeli v drugih klubih delavskih zastopnikov kakor v našem klubu. In ako se namiguje, kakor da bi bili mi za socialno reakcijo, potem smemo tudi to povedati, da vrata našega kluba niso bila zaprta nobenemu delavcu, naj je bil kateregakoli mišljenja in nobeni delavski deputaciji. Kjer smo mogli pomagati, smo pomagali, in nismo vprašali, kaj si, ampak kaj hočeš in kako ti moremo pomagati. Tudi za te volitve smo postavili delavske zastopnike v okraje, kjer bodo gotovo izvoljeni. Zato pa mislim, da imamo pravo apelirati na vse delavstvo v Sloveniji in v Ljubljani, da gre pri teh volitvah z nami. Istotako tudi na invalide. Naša politična moč v Belgradu bo slovenskemu delavstvu samo v dobro.

URADNIŠTVU.

Uradniki v Ljubljani so hoteli postaviti, kakor znano, svojo lastno kandidaturo, a so v zadnjem trenotku to namero opustili. Bile so volilne dobe, in od tega še ni dolgo, ko bi jim stranke, ki so takrat vodile volitve, tega niti ne dovolile, ampak bi vsako tako misel s persekucijami in deportacijami v kali zadušile. V sedanji volilni dobi so uradniki popolnoma svobodni. Tako je prav in tako bi moralo vedno biti. Vsi so svobodni, zato jih vabimo, da se tokrat pridružijo naši stranki. Mi pa se zato zavežemo, da se bomo trudili med drugim spraviti na dnevni red revizijo uradniškega zakona ter v njem doseči stalnost državnega uslužbenstva, njegovo neodvisnost v političnem oziru izven urada ter zboljšanje njihovega materialnega položaja posebno z ozirom na vedno rastoče stanovanjske stroške. Garancija: Naši kandidati uradniki!

Ko se uradniki in učitelji odločujejo te dni, s katero stranko naj bi prihodnjo nedeljo šli, potem se naj predvsem spomnijo na polpretekle čase, ko je marsikdo od njih bil preganjan zaradi svojega političnega prepričanja, ko so profesorji morali odpotovati v Makedonijo, učitelji se preseljevati v planine, in ko so morali brezštevilni oficirji, zvesti do kosti svojemu kralju, a tudi svoji slovenski materi, grdo in nizkotno denuncirani, kot nezanesljivi, v masah, večinoma z bedno plačo, v pokoj. Prihodnja vlada ima nalogo, da depolitizira urade, kjer je to sploh treba, a da vrne uradniku svobodo svojega političnega naziranja in udejstvovanja izven urada.

Železničarje ponovno danes zagotavljamo, da smo skušali popraviti, kar so drugi pred nami zakrivili, in da smo prepričani, da se bo dalo železničarjem vse nazaj dobiti, kar so jim prejšnje vlade v proračunu vzele.

KLERIKALNO STRAŠILO.

Ako čitamo proglase nasprotnih političnih strank, ako pregledujemo njihove liste in poslušamo njihove volilne govore, potem se nam zdi, da stavijo naši politični nasprotniki še svoje edino upanje na strah pred klerikalnim zmajem. To jim je očividno orožje, pod katerega še si nekaj obetajo. Človek ne ve, ali bi na to resno odgovoril ali šaljivo. Mi smo politična stranka organiziranega slovenskega ljudstva z modernim političnim, kulturnim, etičnim, socialnim in gospodarskim programom. Nismo pa ne klerikalna, ne verska stranka, ker verske organizacije spadajo v cerkev, a ne v politiko. Naš program je nastal iz življenskih razmer in potreb slovenskega naroda in ta program izgrajujejo in popolnjujejo zopet le samo njegove življenske razmere in potrebe. V politiki nam nihče ne komandira, ne škofje, ne Rim. Z Rimom nimamo nobenega telefona kakor mislijo. Mi se vodimo sami. Kdor nam tega ne veruje, naj pride k nam za nekoliko časa vsaj za poskušnjo, in videl bo, do govorimo resnico. Gotovo ga »klerikalizem« ne bo odgnal iz naših vrst, to mu lahko garantiramo že v naprej.

Mi smo slovenska in državna stranka. Smo slovenska stranka, ker zastopamo vse sloje slovenskega ljudstva. Mi smo državna stranka, ker smo sestavni del države, katere dobrobit in varnost je tudi dobrobit in varnost Slovenije. Slovenija se noče od države ločiti, a država se ne sme od Slovenije ločiti in je zanemarjati. Srce naše Slovenije pa je bela Ljubljana. Brezdvomno je, da bo nam dne 11. septembra Slovenija z ogromno večino poklonila svoje zaupanje. Zato vas prosimo, da nam srca ne ločite od slovenskega telesa, ampak nam v nedeljo 11. septembra poklonite tudi svoje srce, lepo, Belo Ljubljano.

Za dr. Koroščem je govoril še njegov namestnik za ljubljanski mandat g. Fran Terseglav, na kar se je množica po zahvalnih besedah predsednika shoda dr. Jeriča mirno razšla.

Dnevne vesti.

VSI NA VOLIŠČE PROTI KLIKI!

To geslo združuje danes vso Slovenijo in jo bo v nedeljo proslavilo z zmago, ki bo za vedno zasigurala njen napredek. Naj ljudje pripadajo katerikoli stranki, v nedeljo bodo šli vsi na volišče z eno mislijo, da je treba streti kliko in njene metode popolnoma v prah.

Vsi na volišče proti kliki, to je geslo, ki pomeni narodno obsodbo nad onimi, ki so uničili slovenske zavode in oškodovali Slovence za milijone in milijone. To geslo pomeni narodno obsodbo nad onimi, ki so z nasilji kompromitirali demokratsko misel in s svojimi zloglasnimi metodami ubijali javno moralo.

Zato pa sramota za Slovenca, ki ne bo delal za čim sijajnejšo zmago gesla: **vsi na volišče proti kliki**, ker v zmagi tega gesla je rešitev Slovenije!

———

— **Naša mornarica dobi štiri nove podmornice.** V kratkem bosta izročeni našim pomorskim oblastim dve novi podmornici, ki ju je naročila naša država v Angliji. Pozneje prispeta še dve novi podmornici, ki sta bili naročeni v Franciji.

— **Razmestitev ravnateljev in profesorjev trgovskih akademij.** V ministrstvu trgovine in industrije je bil izdelan ukaz o razmestitvi ravnateljev in profesorjev trgovskih akademij. Ukaz je že podpisan. Postavljenih je nekoliko novih ravnateljev.

— **Inskripcije na zagrebški univerzi** se pričnо dne 25. septembra in trajajo do 1. oktobra. Izpiti se pričnо dne 1. oktobra, redna predavanja pa 16. oktobra.

— **Novi učni načrt za osnovne šole** je bil te dni dostavljen vsem osnovnim šolam v državi. Z novim učnim načrtom je pouk na vseh osnovnih šolah v državi izenačen.

— **Pregled šolskih zgradb.** Prosvetno ministrstvo je dalo šolskim nadzornikom nalog, da izvrše pregled šolskih zgradb ter poročajo nato ministrstvu, če so bila popravljalna dela, ki jih je bilo izvršiti za časa velikih počitnic, izvršena.

— **Numerus clausus na karlovškem učiteljišču.** Za prvi letnik karlovškega učiteljišča se je prijavilo 75 kandidatov in kandidatinj, radi pomanjkanja prostora pa jih je bilo sprejetih samo 35. To je vzbudilo med onimi stariši učencev — posebno pa učenk — ki nimajo sredstev, da bi šolali svoje otroke kje drugje, veliko nejevoljo.

— **Angleški in ameriški turisti na našem Jadranu.** Iz Palerma je prispel te dni v druško luko veliki transoceanski parnik »Arkadia«, na čigar krovu se nahaja okoli 500 angleških in ameriških turistov. Na programu potovanja je Gibraltar, Palermo, Dubrovnik, Kotor, Alžir in Tanger.

— **Sprejem gojencev v praktično logarsko šolo.** Dne 1. oktobra se otvorita v Paračinu in Ogulinu 10-mesečna praktična logarska tečaja. V vsak tečaj se sprejme po 35 učencev. Državnih podpor učenci ne dobe. Prošnje je vložiti najkasneje do 10. t. m. pri ministrstvu za šume in rudnike.

— **Iz prosvetne službe.** Profesor moškega učiteljišča v Mariboru Hinko Druzović je upokojen.

— **Iz državne službe.** Veterinar Peter Škofic je premeščen iz Slovenske Bistrice v Prevalje.

— **Milijonska armada prostovoljcev v sovjetski Rusiji.** Kot poročajo ruski listi, se je dalo vpisati v sovjetski Rusiji 3,800.000 oseb v liste prostovoljcev. Prostovoljska armada bo tvorila v slučaju napada na sovjetsko Rusijo prvo rezervo. Prostovoljci bodo klicani vsako leto na šesttedensko vojaško vajo.

— **Bivši najvišji dvorni ceremonijski mojster cesarja Franca Jožefa umrl.** Na Dunaju je te dni umrl (knez) Montenouvo, bivši najvišji dvorni ceremonijski mojster cesarja Franca Jožefa. Bil je star 72 let.

— **Riskanten znanstven poizkus danskega publicista.** Usmrtitev anarhista Sacca in Vanzettija je izzvala po vsem svetu v listih živahno debato o tem, če je na smrt obsojeni, ki ga usmrte z elektriko, ko ugotove zdravniki njegovo smrt, res že mrtev ali ne. Neki ugledni ameriški zdravnik je napisal o tem senzacijonalen članek, v katerem trdi, da umre eksekut šele v grobu. To je napotilo danskega publicista Takilda do tega, da je izjavil, da stavi v svrho znanstvenega poizkusa samega sebe na razpolago. Na električni stol sede pod pogojem, da se izvrši poizkus javno in da se zasigura njegovi ženi za slučaj, da se poizkus ponesreči in ga električni tok ubije, primerna pokojnina.

— **Romarji iz Mehike v Rimu.** Te dni je prispela v Rim večja skupina romarjev iz Mehike. Papež je sprejel romarje v avdijenci.

— **Naša vojna ladja »Hvar« se je potopila.** Naša vojna ladja »Hvar« je nasedla v torek v bližini Malte na sipino ter se pri tem tako poškodovala, da se je potopila. Posadka se je rešila. Ladja je bila na potu v Anglijo, kamor bi bila imela prepeljati sestavne dele za naše podmornice.

Črnogorci prosijo pomoči v — sovjetski Rusiji. Iz Podgorice poročajo: Vodstvo republikanske delavsko-kmetske zveze je poslalo ministrskemu predsedniku Vukičeviću dopis, v katerem pravi, da naj gladnemu prebivalstvu pomaga vlada, ali pa naj dovoli, da se obrne prebivalstvo s prošnjo za pomoč na veliki ruski narod, ki je dal tudi nedavno žrtvam potresa v Hercegovini izdatno pomoč ter tudi preje Črno goro vedno velikodušno podpiral.

— **Strela ubila 14 letnega dečka, 2 kravi in 2 konja.** Te dni so besnele po severni Hercegovini hude nevihte. V selu Dulu je udarila strela v hlev posestnika Gavre Bjelića ter ubila 14 letnega Simo Bjelića, dve kravi in dva konja. Hlev je bil v par trenotkih ves v plamenih ter je pogorel do tal.

— **Gripa in malaria v Mostaru.** V zadnjem času se je razpasla v Mostaru in okolici gripa in malaria. Epidemija zavzema vedno večje dimenzije. Doslej sta se pripetila tudi že dva smrtna slučaja.

— **Posledica suše v Liki.** V Karlovcu in okolici so se vsled suše v Liki prosjaki silno razmnožili. Dočim je med njimi res mnogo potrebnih ljudi, ki so jim izstavile občine posebne izkaznice, so priliko uporabili tudi številni profesijonalni berači in potepuhi, tako da imata policija in orožništvo mnogo nepotrebnega posla.

— **Od lakote onemogla.** Iz Karlovca poročajo. V parku na Korani so našli te dni staro ženo, ki je bila tako onemogla, da je le s težavo še govorila. Ugotovilo se je, da je žena onemogla, ker že več dni ni ničesar zavžila. Prepeljali so jo v bolnico. Piše se Perić ter je doma iz rujevaške občine.

— **Maščevanje varanega dekleta.** Občinski uradnik Grgur Grubić v Subotici je imel z natakarico Katico Interser ljubavno razmerje. Obljubil ji je, da jo poroči. Te dni je zvedelo dekle po naključju, da je možakar poročen. Ko je prišel ponoči, kot običajno, k njej, mu je zlila Katica večjo množino vitriola v obraz. Grubić se je zgrudil glasno tuleč na tla, dočim je dekle ostali vitriol izpilo. Oba sta bila prepeljana v bolnico. Natakarica je par ur po transportu umrla. Grubičevo življenje sicer ni v nevarnosti, vendar pa je mož po obrazu strašno opečen ter bo izgubil oko.

— **Po 13 letih.** V pondeljek je preteklo 13 let, odkar je doživela slavna srbska timoška divizija, ki se je bila v balkanskih vojskah sijajno odlikovala, v Sirmiji strahovit poraz. Diviziji je poveljeval takrat divizijonar general Vladimir Kondić, katerega so postavili pozneje pred sodišče, obsodili in upokojili. Šele sedaj se je posrečilo Kondiću zbrati materijal, na podlagi katerega upa dokazati svojo nekrivdo. Za proces vlada ne samo v srbskih vojaških krogih, temveč v vsej beograjski javnosti veliko zanimanje.

— **Lažni inženjer Arko aretiran.** O pustolovščinah »inženjerja Arka« smo poročali. Te dni so lopova v Splitu izsledili in aretirali. Piše se Jakov Andrič, star je 28 let ter je po poklicu stavbeni tehnik.

— **Aretacija orožnika — dezerterja.** Na Sušaku je aretirala obmejna policija 26 letnega bivšega orožnika Frana Kanišo iz Delnic. Kaniša je leta 1926 dezertiral ter pobegnil s svojo ženo v Italijo, kjer je hotel vstopiti v službo italijanskih oblasti, ki so ga pa zavrnile. Te dni se je vtihotapil na Sušak, kjer so ga pa spoznali in spravili na varno.

— **Ameriško letalo Old Glory ponesrečilo.** Ameriško letalo Old Glory je zalotilo v bližini nove Fundlandije nevreme. Letalo je klicalo dalje časa na pomoč. Nenadoma so signali prenehali, vsled česar se domneva, da je padlo letalo v morje ter se potopilo.

— **Kuga v Pireju.** Anatolska agencija poroča iz Angore, da so turške oblasti odredile, da se desinficira vse, kar pride iz Pireja, ker so bile obveščene, da se je pripetilo v Pireju par slučajev kuge.

SLOVENCI!

V nedeljo volite:
na Kranjskem: Ivana Puclja!
na Štajerskem: dr. Ravnika!
v Ljubljani: dr. Korošca!
In klika SDS bo propadla za vedno.

— **Žrtve orkana na Atlantskem oceanu.** Kot poroča »Reuterjev biro« iz Halifaxa, so izginile ob priliki orkana, ki je besnel te dni nad Atlantskim oceanom, tri jadrnice, na katerih se je nahajalo 43 oseb.

— **Pet advokatov v Newyorku umorjenih.** Ko je imelo te dni v Newyorku več advokatov v neki pisarni s klienti konferenco, je potegnil nenadoma eden od klientov samokres ter pričel na advokate streljati. Dva advokata sta skočila skozi okno 9. nadstropja. Eden je obležal mrtev, drugi pa tako težko poškodovan, da ni upanja, da bi okreval. Ostale advokate je atentator ustrelil, nato pa pobegnil. Zdi se, da so povzročile atentat diference v premoženjskih vprašanjih.

— **Roparji napadli vlak in ga zažgali.** V bližini postaje Giararocca v Južni Ameriki so napadli te dni roparji neki osebni vlak. Banditi so potnike izropali, nato pa vlak zažgali.

— **Tragičen konec begove ljubezni.** Te dni je umoril v Carigradu Osmah beg pri belem dnevu sredi ulice židovsko krasotico, mlado Elzo Niego. Osmah beg je bil svoječasno adjutant bivšega sultana Abdula Hamida. Bil je ljubljenec sultana ter je bil vzgojen na njegovem dvoru. Nekoliko časa je bil vojaški ataše v Londonu. Bil je znan kot velik sovražnik žensk. Pred dvema mesecema se je seznanil na potovanju s hčerko bogatega židovskega trgovca Elzo Njego. Prosil je za njeno roko. Ker pa ga je oče deklice, ki je nameraval poročiti svojo hčerko z nekim bogatim trgovcem v Solunu, odklonil, je sklenil Osmah beg, da deklico rajši ubije kot pa, da bi jo poročil njegov rival. Pričakal jo je na ulici ter jo usmrtil s sunkom z bodalom.

— **Revolta vajencev.** Iz Landsberga poročajo: V vajenškem vzgojevališču v Berlinchenu je prišlo te dni ob priliki gledališke predstave med vajenci do pretepa. Ko je hotel nadzorovalni učitelj Arudt intervenirati, so navalili vajenci nanj z železnimi drogovi ter ga tako pretepli, da leži sedaj smrtnonevarno poškodovan v bolnici. Ponoči je 15 vajencev na kolesih učiteljev pobegnilo. Zjutraj je napadlo 15 vajencev nekega učitelja. Vsled tega je bilo kolovodjem prepovedano delo. To je njihove tovariše tako razjezilo, da so odložili tudi oni delo ter razbili vso hišno opravo in vse šipe. Ko je prihitela na pomoč policija, so jo sprejeli vajenci z gorjačami. Policija je poklicala na pomoč vojaštvo in ognjegasce. Mrzli curki vode so fantičem ohladili kri, nakar so se podali. Policija je odvedla kolovodje v zapor. Šolsko poslopje straži vojaštvo.

— **Juriš vojakov na hišo pobesnelega kmeta.** V vasi Niedermöleritz pri Baselu se je odigral te dni krvav dogodek. Kmet Klause je težko poškodoval svojo ženo ter razbil vse pohištvo. Žena je poklicala orožnike. Kmet se je zabarikadiral, pograbil karabinko ter je začel streljati. Ko je ubil poveljnika patrulje in par orožnikov, so poklicali na pomoč celo četo vojaštva. Vojaštvo je po daljšem streljanju na hišo jurišalo z bombami. Pri tem so bili štirji vojaki in en oficir ubiti. Ko so udrli vojaki v hišo, je ležal tudi Klause mrtev pod ruševinami.

— **Celo rodbino umoril.** V neki občini v španski provinci Vigo je odsekal te dni neznan zločinec nekemu zdravniku, njegovi soprogi, njegovi svakinji in njegovi služkinji glave. Posrečilo se mu je brez sledu izginiti.

— **Škof, ki je zapeljal 37 mladoletnih deklet.** Pred varšavskim sodiščem se vrši te dni senzacionalen proces. Na zatožni klopi sedita škof dr. Kovalovski in župnik Feldman, ki sta obtožena, da sta zapeljala 37 deklic v starosti 9 do 15 let. Ovadil ju je neki zdravnik, ki je par deklic, ki sta jih Kovalovski in Felman vrhu vsega okužila, lečil. Dr. Kovalovski in Feldman pripadata neki posebni sekti, ne pa rimskokatoliški cerkvi.

— **Jeruzalemski »čudež«.** Ob obletnici razdejanja Jeruzalema se je razširila v Jeruzalemu in okolici govorica, da je pričela kapljati z obzidja voda kot solze. Tisoči židov so hiteli k obzidju ter se prepričali na lastne oči, da je stvar resnična. Takoj je nastalo več strank. Dočim trdijo skeptiki, da gre za doslej še nepojasnjen trik zvitih Arabcev, zastopajo racionalisti znanstveno stališče, da je potisnil na obzidje potres talno vodo. Stari, pravoverni židje pa so slej ko prej prepričani, da gre za čudež: Staro obzidje objokuje usodo izraelskega ljudstva. Oblasti se doslej še ni posrečilo ugotoviti resnični dejanski stan.

VSI NA VOLIŠČE, DA BO KLIKA STRTA!

— **Žara s pepelom kot poštni paket.** Carinska in sodna oblast v Varšavi se peča te dni s težkim slučajem. V Newyorku je umrla gospa Marija Ulasinska. V testamentu je izrazila željjo, da bi jo pokopali na Poljskem. Ker so se zdeli njunim sorodnikom stroški za prevoz trupla previsoki, so dali truplo v krematoriju sežgati, nakar so poslali urno s pepelom na Poljsko kot poštni paket. Carinska oblast je bila prva, ki je prišla v zadrego, ker ni mogla najti za pepel nobene carinske tarife. Zato je izročila paket policiji. Tudi policijski komisar ga ni bil prav nič vesel. Izjavil je, da ima itak vse celice prenapolnjene z živimi ljudmi ter da da mrtveci nič ne brigajo. Carinska oblast pa je ostala trdovratna. Obrnila se je na sodišče, vsled česar pride zadeva sedaj celo pred najvišji sodni dvor. Medtem je postala stvar še bolj komplicirana, kajti sorodniki umrle so prosili, da naj se pošlje urna v Newyork nazaj, ker katoliška cerkvena oblast ne dovoli, da bi jo pokopali v blagoslovljeni zemlji, tako da se trenutno prav nič ne ve, kdaj bo zadnje potovanje gospe Ulasinske končano.

— **Jubilejno leto esperanta.** Leto 1927 je za esperantsko gibanje posebno pomembno, kajti esperanto slavi štiridesetletnico svojega obstoja. V letu 1887. je izšla v Varšavi prva slovnica mednarodnega jezika, ki jo je izdal dr. Zamenhof pod pseudonimom »Esperanto«. Koliko je od takrat do danes napredoval in kako je že razširjen, se lahko vsak prepriča na jesenski razstavi ljubljanskega velesejma, kjer je klub esperantistov v Ljubljani pripravil okusno esperantsko razstavo.

— **Vrtnarska razstava.** Povodom letošnje Pokrajinske razstave od 17. do 26. septembra bo atrakcija svoje vrste. Tisočero ljubkih cvetk bo vabilo posetnike v kraljestvo boginje Flore, da tu občudujejo delo naših marljivih ljubljanskih vrtnarjev. Obširen paviljon I. na sejmišču bo zopet spremenjen v pravi gaj, poln krasnih palm, cvetočih in vedno zelenih lončnic, okusno in moderno pletenih vencev in šopkov, vaz, polnih cvetlic zadnjih novosti, sploh vsega, kar dosedaj zmore moderna vrtnarska umetnost. Tu bo podana obiskovalcem prava cvetoča spomlad, zunaj pa se bodo že kazali prvi znaki smrti v naravi. Kdo bi ne pohitel tja, da se še enkrat navžije teh krasot, predno bo prikimala bela starka zima. Naše gospodinje, vnete za vse lepo, bodo imele posebno priliko, da vidijo, kako se okrase saloni, dvorane in domače sobe, kako se pripravi udoben domači kotiček z malimi spremembami in majhnimi stroški v prijazen domač vrt. Razstava bo nudila zopet nov dokaz, kako napreduje naša domača vrtnarska umetnost.

Ljubljana.

l— **Vsa Ljubljana na volišče proti kliki!** To je geslo napredne in bele Ljubljane in zato se bo v nedeljo za vedno podrla v prah esdeesarska klikarska trdnjava!

l— **Prepoved točenja alkoholnih pijač za čas volitev poslancev v narodno skupščino.** Po določilu člena 70. zakona v volitvah narodnih poslancev v narodno skupščino je na dan volitev, na dan pred volitvami in na dan po volitvah, torej dne 10., 11. in 12. septembra 1927 prepovedano točiti ali kakorkoli prodajati alkoholne pijače. To se daje javno na znanje z dostavkom, da se bo vsakdo, ki se pregreši zoper to prepoved, strogo kaznoval po določilih člena 113 navedenega zakona z zaporom od 15 dni do 6 mesecev in v denarju od 10 do 500 dinarjev.

l— **Gledališke predstave od 17. do 25. septembra 1927.** Za časa jesenske razstave na ljubljanskem velesejmu se vrši v ljubljanskem opernem gledališču 10 predstav in sicer: opera vprizori Trubadurja, Traviato, Grofico Marico, Poljsko kri in Orlova, drama pa velezabavno igro Rajski vrt, ki se je na nemških odrih vprizorila po več stokrat zaporedoma, dalje Shakespearjevo komedijo Mnogo hrupa za nič in Večnega mladeniča. Natančni red teh predstav javimo v nedeljski številki.

— **Nasvet volilcem!** Vkljub temu, da je za časa volitev prepovedano javno točenje alkoholnih tekočin in da nadzorna oblast dobro bdi nad izvedbo imenovane naredbe — vendar pijejo mnogi volilci alkoholne tekočine doma. S tem bi mogli nepovoljno vplivati na svoj sklep. Svrha naredbe je pa, da volilci izvršijo svoj važen čin šele potem, ko so se po treznem premišljevanju odločili za kakšno stranko. Zaradi tega priporoča »Jugoslovenski Savez Trezvenosti« vsem vestnim volilcem, da se vsaj v volilnih dnevih varujejo vsakega uživanja alkohola ter tako popolnoma svobodno izvrše svoje glasovanje. — Jugoslovenski Savez Trezvenosti, Zagreb.

Celje.

Vsi na volišče proti kliki! Sijajno in odločno je celjski volivec obračunal pri občinskih volitvah s kliko. Še sijajnejše mora obračunati z njo v nedeljo, ker treba v nedeljo zlasti pokazati, da je klika za vedno obračunala. Nihče ne sme reševati krivcev, ki so Celje oškodovali za milijone in milijone, nihče ne sme iti v pomoč kliki, ki je s svojo izkoriščevalno politiko spravila slovensko gospodarstvo na rob propada! V tem je pomen nedeljskih volitev, ker ta dan mora biti klika tako potolčena, da bodo onemogočene vse njene intrige in bodo potem poklicani na odgovornost krivci poloma Slavenske banke in prejeli tako vlagatelji svoj denar nazaj! Zato v nedeljo vsi ina volišče in v boj proti kliki!

c— **Slovesna otvoritev okoliške deške ljudske šole v Celju.** Včeraj na praznik je bila slovesna otvoritev zgradbe celjske okoliške šole. Novo poslopje je v čast slovenskega šolstva in odgovarja vsem zahtevam modernega šolstva. Zgradba je trinadstropna ter svetla in zračna. — Otvoritvena svečanost se je začela s službo božjo v župni cerkvi, na kar je blagoslovil poslopje celjski opat dr. Jurak. Po govoru bivšega predsednika okrajnega šolskega sveta dr. Hrašovca so bili izročeni ključi upravitelju šole g. Voglarju. Nato se je vršila lepa šolska slovesnost v šolski telovadnici, nakar je bila šolska mladina pogoščena. O zgradbi sami in njeni zgodovini spregovorimo jutri nekaj več!

c— **Samomor vsled brezposelnosti.** Včeraj zjutraj ob 4. so našli ljudje, ki so šli k zgodnji maši nedaleč od križišča Kersnikove ulice z Velenjsko progo truplo 58 letnega delavca Antona Huša. Povozil ga je tovorni vlak, ki pride v Celje okoli 21. ure. Na tir se je vlegel nesrečni Huš tako, da mu je vrat ležal na tračnici in je potem vlak njegovo glavo čisto odrezal. Huš je šel v smrt, ker že od junija ni mogel najti službe in je bil brez vsakih sredstev. Njegovo truplo so prepeljali včeraj v mrtvašnico. Naj v miru počiva!

Maribor.

Vsi na volišče proti kliki! To je geslo, ki združuje sedaj vse slovenske poštenjake in vse patriote in ki mora v Mariboru zlasti silno zadoneti. Ker še bolj ko druga mesta je Maribor občutil, kako je klika pritiskala vse gospodarstvo in kako je klika terorizirala javno mnenje, da je mogla s svojo izkoriščevalno politiko pokriti svoje fonde. Zato bo v nedeljo vsak Mariborčan storil svojo dolžnost in šel v nedeljo na volišče ter glasoval proti kliki. **Ta mora biti strta in pobita na tla**, ker drugače ne bo strto samo slovensko gospodarstvo, temveč tudi javna morala, brez katere ni narodnega napredka. Vsi v boj proti kliki!

m— **Vstop v poslopje velikožupanskega urada za časa volitev.** Od 18. ure dne 11. septembra 1927 bo vstop v poslopje županskega urada (vhod iz Ciril in Metodove ulice) razen službujočim uradnikom dovoljen le proti posebni vstopnici. Vstopnice, ki jih je na razpolago le omejeno število, se dobe v dneh 9. in 10. septembra 1927 med uradnimi urami v poslopju županskega urada, I. nadstropje, soba štev. 38 (gosp. R. Pohar).

m— **Stavka v mariborski tkalnici in apreturi Schonski-Zelenka je končana.** Podjetje je zahtevi delavk glede zvišanja mezd ugodilo.

PTUJ.

Vsi na volišče proti kliki! Že razpada klikarska trdnjava v Ptuju in že jo zapuščajo poštenjaki, ki ne trpe lahkomiselnosti v gospodarstvu. V nedeljo pa mora Ptuj končno obračunati s kliko in dokazati, da je tudi v Ptuju ona poslovna družba, ki komandira v SDS, le klika in nič drugega! Že celo pa mora slovenski Ptuj to storiti. Ne sme biti, da bi morala slovenskega Ptujčana obliti rdečica sramu, kadar se delajo primere s slovenskim in bivšim nemškim občinskim gospodarstvom. In te sramote se Slovenec reši, če gre na volišče in glasuje proti kliki. Zato volite katerokoli stranko, samo ne SDS! To zahteva čast slovenskega Ptuja!

Bodočnost Ljubljane v svitu 6 odstotnega obligacijskega posojila.

1. Prihajajo v Ljubljano tujci turisti iz vseh krajev sveta. Občudujejo arhitektonično lepoto mesta, njega izvanredno čistočo in krasno naravo, ki to mesto obdaja. V tem oziru je sodba soglasna.

Prihajajo tujci trgovci, in ako se spuščate z njimi v razgovor, slišite, da hvalijo udobnost in solidnost Ljubljane, da se naroča le dobro blago, in kar se naroča, to se tudi plača. Pravijo, da drugod — ne rečemo kje — ni tako. Tudi v tem oziru je sodba soglasna. To so kvalitete, s katerimi se naše mesto ponaša in v tem oziru ima prvenstvo v naši državi.

2. Motili bi se pa, ako mislite, da so te dragocene kvalitete v Ljubljani zrastle od samega sebe. Treba je le prelistati staro zgodovino naešga mesta, katere se današnji rod veliko premalo spominja, in spoznalo se bo, da slonijo te kvalitete na stoletnih stebrih

3. V mestni posvetovalnici so na marmornatih ploščah z zlatimi črkami vklesana imena ljubljanskih županov od leta 1504. Nimamo zapiskov, kaj so vse posamezni župani za Ljubljano storili. Ali iz protokolov mestne občine in zgodovinskih podatkov posnamemo z gotovostjo, da so bili mestni župani in mestni očetje za blagor mesta skrajno vneti, in da jih je vsestransko podpiralo samozavedno ljubljansko meščanstvo. Bremena in dolžnosti meščanov so bila v davno pretečenih stoletjih veliko večja kakor danes. Mestna občina je morala opravljati vse posle, skrbeti je imela za bolnišnice, za zgradbo mestnega zidovja, meščani so morali vzeti puške, stopiti v mestne kompanije in iti na straže. Vsa sodnija, civilna in krvava, bila je v rokah mesta, ki je imelo svojega sodnika in prisedniki so bili mestni očetje. Občina je bila obenem trgovska in obrtna zbornica, in je imela skrbeti za celo vrsto drugih potrebščin. Posebno je pa lepo čitati, da je skrbela za obubožane meščane in siromake v izobilju.

4. Meščanstvo je vsa ta bremena nosilo, ker ga je vodilo načelo, **da je procvit Ljubljane njih lastni procvit.** Bili so v tem oziru solidarni in varovali svoje pravice in privilegije do skrajnosti. Na levem bregu Ljubljanice stanovali so mogočni in bogati plemiči. Toda oni niso imeli glavne besede v mestu. To je imel župan in rotovž. Zanimivo je čitati v deželnozborskih zapisnikih, kako se je ljubljanski župan leta 1773 energično bojeval z grofom Barbom, varujoč trgovske pravice mesta proti podeželski trgovini.

5. Meščani so tudi razvili velik sijaj, ko so prišli v Ljubljano visoki gostje. Ni jim bilo žal denarja ker so vedeli, da s tem povzdignejo svoj ugled.

6. Do leta 1718 imeli so lep stari rotovž, pa jim je bil preslab in so sezidali sedanji rotovž, ki je kljub svoji enostavnosti arhitektoničen umotvor. Zgradili so zraven Robbov vodnjak z velikimi stroški. Ako pa mislite, da so to storili iz same ljubezni do umetnosti, se motite. Storili so to za ugled Ljubljane.

7. Dobri nasledki te meščanske samozavesti in solidarnosti iz njih ljubezni do mesta niso izostali. Ljubljana se je povzdignila v prvovrstno trgovsko mesto, in je bila dolgo časa za Dunajem in Prago prvo mesto v avstrijskih dednih deželah. Trgovina in obrt ste cveteli. Meščanstvo je postalo bogato in dobrobit je bila velika.

8. Vsled ugodne lege nad morjem in kontinentom je bila trgovina in spedicija izvanredno velika in dajala vsem slojem bogat zaslužek.

9. Gospodarski udarec dobila pa je Ljubljana l. 1857 po izgraditvi južne železnice Dunaj — Trst, ker s tem je prenehala posredovalna trgovina in spedicija. Dvignil se je konkurenčni Trst, ki je bil za časa Valvazorja nasproti Ljubljani skoro vas.

10. Toda Ljubljančani niso držali roke križem, temveč so se preorijentirali. Ravno ob tem času je mogočno vzplamtela ideja slovenskega narodnega preporoda in Ljubljana je osredotočila politično in gospodarsko celo Slovenijo, kateri je šele v teh časih postala glava. Razvila se je žurnalistika in tiskarne, ustanovili so se denarni zavodi in centrale slovenskih posojilnic. Ustanovile so se narodne ustanove in osredotočila slovenska kultura. V teh časih izkazalo je ljubljansko meščanstvo svojo solidarnost in samozavest na občudovanja vreden način. **Na milijone se je nabiral narodni davek,** ki je prebivalstvo semtertja hudo žulil. In dandanes o teh bremnih ne obstoji niti senca več. Ves gospodarski razvoj je stal v znamenju **posojila in posojilnic,** ki so imele svoj glavni tabor v Ljubljani. Začeli smo delati s **kreditom** in **medsebojni kredit in kreditno gospodarstvo je utrdilo Ljubljano in Slovenijo tudi politično.**

Mestna občina nas je pa posnemala, četudi je bila svojčas v nemških rokah. Za gospodarski razvoj Ljubljane je ena najvažnejših točk najetje ljubljanskega loterijskega posojila leta 1879 v znesku 1,500.000 goldinarjev, to je 3,000.000 takratnih zlatih kron. To je v današnji valuti več kot 30,000.000 Din. To posojilo se je plasiralo z lahkoto. Leta 1882 so Slovenci prevzeli zopet občinsko upravo in priznati se mora, da so s tem posojilom izvrstno in skrbno gospodarili, ter ga porabili le v plodonosne investicije. S pomočjo tega posojila se je ustanovila cela vrsta mestnih podjetij, vodovod, klavnica in vojašnice. Vsled tega je bilo mogoče, da so se mestni davki porabili za druge namene in sicer: za ceste, izborno kanalizacijo, nove stavbe itd.

Vsled teh velikopoteznih akcij se je pa magistrat, t. j. uradništvo uživilo v redno gospodarstvo in danes lahko konštatiramo, da je **mestna uprava prvovrstna, posebno gradbeni urad in knjigovodstvo.** Posojilo je skoraj odplačano in mesto ima danes z ozirom na svojo velikost neprimerno malo dolgov.

11. Ne moremo našteti vseh županov, mestnih očetov in meščanov, ki so si pri tem pokretu Ljubljane takom stoletij pridobili nevenljive zasluge. Eno pa se mora podčrtati, da je imela Ljubljana srečo, da so ji načelovali podjetni in energični, za blagor Ljubljane vneti možje, kakor jih ne najdemo v zgodovini sosednih mest. To je Ljubljano povzdignilo.

12. Kako konsolidirana je bila Ljubljana, pokazalo se je najsijajneje po preobratu leta 1918. Tako se je v Ljubljani ustanovila samostojna narodna vlada, ki je prevzela pod najtežavnejšimi razmerami vodstvo Slovenije.

Ljubljana je bila v teh časih središče in opora vse situacije. Narodni **poverjeniki za socijalno oskrbo** so se takoj lotili najtežjega vprašanja: **stanovanjske bede** o kateri preje nismo imeli pojma. Ustvaril se je stanovanjski zakon in z železno energijo se je takoj začelo z zidanjem. Prisilile so se banke in druga podjetja, da so zidali svoje palače in stanovanjske hiše. To je bil izdatni napredek, s katerim se zamore ponašati malokatero mesto. Stanovanjsko vprašanje kot najvažnejše socijalno vprašanje od tega časa ni izginilo iz dnevnega reda, akoravno smo bili navezani na samopomoč. Denarna kriza je gradbeno delo otežkočila in deloma ustavila.

Sedaj je segla ljubljanska občina vmes in je pričela z graditvijo svojih hiš s skromnimi sredstvi. Gerentski svet si je pridobil zasluge, da je začel graditi za Ljubljano velikansko stavbo na Ahacljevi cesti, ki bode nudila 82 stanovanj. (Dalje prihodnjič.)

„Slovenski gospodar" pravi, da se je g. Urek ponujal SLS

»Slov. gospodar« z dne 8. septembra piše:

Kakor čitamo v časopisju, se Urek najbolj brani očitka, da se je kedaj ponujal zopet SLS. Ta je pa dobra in čisto Urekova. Gospodine Urek! Ali si upaš stopiti pred gospoda Lipeja v Brežicah in zanikati, da si ga prosil, da naj on pri g. dr. Korošču posreduje za tvoj sprejem v SLS. In ne samo sebe si ponujal Slovenski ljudski stranki, ampak tudi gospoda Drofenika in druge svoje pristaše. In vprašamo te, ali nisi celo nestrpno čakal na predmetni odgovor? Čemu si poslal iz Globokega pristaša SLS k g. Lipeju, da nujno poizve, kako je rešilo vodstvo SLS tvojo ponudbo? Seveda si prejel odgovor, kakršen gre vsakemu uskoku. Toda rekrut biti v stranki to ti ni šlo v glavo.

Resnica je in ostane ta-le: Bil si najprej pristaš SLS ozir. tedaj Kmečke zveze, nato pristaš SKS, potem Radićev oboževatelj in sedaj pa si zagovornik advokatske stranke SDS...«

Tako piše »Slov. gospodar«.

—o—

Dr. Pivko in klika.

Ko je dr. Pivko začel pred par leti svojo politično karijero, je zavladalo med številnimi njegovimi prijatelji in znaci dvoje različnih mnenj. Mnogim je bilo žal moža, ki je bil po vsej naši domovini, zlasti pa na Štajerskem, znan kot resen, značajen prosvetni delavec in narodni borec. Slutili so, da ga bo politika pogoltnila in da bo vsled nje izgubljen za narodno in prosvetno delo. In res se je zgodilo tako.

Drugi njegovi znanci in prijatelji so pa bili veseli, da je stopil v politiko in da se je že takrat potapljajoča se SDS oprijela ravno njega kot rešilne bilke. Zakaj, ako so se leta 1925. bahali, da je SDS manjkalo le nekaj glasov do drugega skupščinskega mandata v mariborski oblasti, niso bili to glasovi stranke kot take, ampak v veliki večini glasovi dr. Pivka. Položaj je bil tak, da bi n. pr. dr. Lipold, ako bi bil nosilec liste, niti ne dobil mandata kljub vsemu uradnemu in strankarskemu pritisku. Že pred izvolitvijo dr. Pivka se je razširjalo iz njegove najbližje okolice mnenje, da bo on napravil v stranki red, obračunal s kliko v Ljubljani in v Mariboru ter uveljavil pravo in resnično demokracijo. Zato je bilo prav ljubo pravim demokratom, da je prišel ravno dr. Pivko na površje, ker se je z vso upravičenostjo pričakovalo, da bo posegel z energično roko in s svojo poštenostjo vsaj v razvoj lastne stranke, ki je že takrat bila na robu propada.

Mnogo, jako mnogo se je pričakovalo ravno od dr. Pivka, ki ga je takrat še obdajal nimbus Carzana. Izmed vseh stanov je pa največ pričakovalo uradništvo in vsi javni nameščenci. Saj je v njem videlo takrat po vsej pravici svojega človeka, svojega po stanu in mišljenju, svojega tudi za to, ker ga je samo dvignilo v prvi vrsti na mesto poslanca narodne skupščine.

In kaj se je zgodilo v dobi njegovega poslančevanja?!

Ali je dr. Pivko koristil in kaj pomagal trgovstvu in obrtništvu, ki je po večini v njegovi stranki? Le vprašajte te stanove in čuli boste samo zabavljanja. Zakaj, če se je kdaj pri intervencijah potegnil za kakega posameznika, ta je moral biti že prav blizu liste klike. Za stan kot tak pa ni storil prav ničesar.

In uradništvo?

Uradništvo ne bo nikoli pozabilo ere, v kateri je poslančeval dr. Pivko. Zakaj od prevrata sem se javnim nameščencem še nikoli niso godile take krivice in tako kruta preganjanja, kakor ravno v tej dobi. Saj so ravno njegove ožje stanovske tovariše najbolj preganjali. Ali se še spominjate naravnost kričečih slučajev prof. Ribarića, učitelja Lešnika, da ne imenujemo celega paternostra drugih? Kje je bil takrat dr. Pivko, kaj je storil za te in druge slučaje, da bi se bili preprečili? Na zunaj je nosil in še danes nosi on glavno krivdo, kot predstavnik in poslanec dotične stranke, ki je hujše preganjala javne nameščence naprednega mišljenja kakor jih je kdajkoli preganjala najbolj reakcijonarna stranka.

In danes, ko še ni pozabljeno to preganjanje, ko se še niso zacelile iz samega strankarskega sovraštva zadane rane, ko se še niso posušile solze žen in otrok preganjancev, danes zopet stopa ista stranka z istim nosilcem v prvi vrsti pred državne nameščence, jih straši s klerikalnim bavbavom in zahteva, da jo reši iz gmotnega in moralnega poloma. To je višek vsega!

Ako dr. Pivko ni mogel prevladati klike in prenašal, da je delala, kar je hotela in kakor podivjana preganjala državne nameščence, ali mislite, da bo odslej drugače? Kaj takega more pričakovati in misliti le človek, ki je gluh in slep, ker ga je strankarska strast oglušila in oslepila, da ne misli več sam s svojo glavo.

Vemo, da je žalibog še danes precej takih kurijozitet, ampak vendar le od dne do dne manj. To bo potrdil tudi 11. september neizpodbitno. Stranka s tako gospodarsko in moralno preteklostjo je obsojena na smrt. Saj si ne upa nastopiti niti pod svojim lastnim imenom. Mesto lepega imena »naprednega gospodarstva« bi pa še bolj upravičeno zapisala »stranka gluhih in slepih«. Zakaj, če res reši kak mandat v Sloveniji, ji ga bodo dali le politično gluhi in slepi pristaši, katerim je klika zavezala oči in ušesa.

POZIV VOJNIM OŠKODOVANCEM!

Odbor vojnih oškodovancev iz Primorske in Koroške je prejel od g. min. predsednika Vukičevića dne 24. avg. t. l. na svojo spomenico z zadevi vojne odškodnine odgovor, v katerem g. Vukičević ugotavlja:

1. da so naše zahteve po odškodnini **opravičene;**

2. da bo treba od strani vlade donesti Narodni skupščini osnutek zakona, s katerim se to vprašanje končno pravično reši;

3. zagotavlja oškodovancem v tej borbi vso svojo pomoč in podporo ter nas pozivlja, da tudi **sami zastavimo vse sile** in si pridobimo **pomoč odločujočih parlamentarnih skupin.**

Zbor zaupnikov oškodovancev je soglasno odobril korake svojega odbora in ga pooblastil, naj po svoji uvidevnosti stori vse, da pridemo čim prej do svojega cilja. Zato pozivljamo vse vojne oškodovance, da volijo dne 11. septembra samo one stranke, ki podpirajo vlado g. Velje Vukičevića, na Štajerskem predvsem listo dr. Rudolfa Ravnika, ki ima 5. škrinjico. Vsi na volišče za stranko, ki nam edina more pomagati v naši bedi!

Danes se vrši v Mariboru splošno zborovanje vseh vojnih oškodovancev.

Politične vesti.

= **Voja Marinković se je sporazumel v bolgarskim zunanjim ministrom.** Dr. Voja Marinković je dalje časa konferiral z bolgarskim zunanjim ministrom Burovom o zbližanju Jugoslavije in Bolgarije in o sklenitvi trgovske pogodbe. Temu sestanku pripisujejo diplomatski krogi v Ženevi veliko važnost, ker se trdi, **da je bil med Marinkovićem in Burovom dosežen popolen sporazum v vseh dosedaj še spornih vprašanjih.** — Po tem sestanku se je vršila konferenca zunanjih ministrov držav Male antante, na katerih se je razpravljalo o vprašanjih, ki so na dnevnem redu, a ki se tičejo držav Male antante. Po tej konferenci pa se je Marinković sestal še z angleškim zunanjim ministrom Chamberlainom in francoskim ministrom Briandom. Nato je odšel še k dr. Benešu.

= **Male države proti velesilam v Zvezi narodov.** Na plenarni seji Sveta Zveze narodov je govoril delegat Finske Erih, ki se je izjavil za poljski predlog. Poleg tega pa se strinja tudi z nizozemskim predlogom, katerega je iznesel nizozemski zunanji minister Beelaert in v katerem predlaga revizijo ženevskega protokola glede statusa quo in razorožitve. Za njim je govoril estonski zunanji minister Akel, ki se je dotaknil nizozemske resolucije. O istem predlogu je govoril baltiški zunanji minister Zeelen, ki je v glavnem razpravljal o ženevskem protokolu in to baš tedaj, ko je vstopil v sejno dvorano angleški zunanji minister Chamberlain. Zeelen je govoril o nejasnem političnem položaju v Evropi. Izjavl je, **da je današnje stanje enako stanju leta 1913. Na delu so iste tajinstvene sile, ki pripravljajo vojno. Danes se čuje govoriti samo o bombažu, petroleju in kavčuku in hvalijo se zopet stare politične metode. Nihče se ne čudi, da se danes v letu 1927 v Evropi potroši za vojsko 1443 milijonov dolarjev — torej toliko ko leta 1913 in čeprav je skoro polovica Evrope po mirovnih pogodbah — razorožene.** Vedno bolj se pripravljajo tehnična sredstva, s katerimi bo v bodoči vojni Evropa, ali morda tudi ves svet, uničen. Nismo skeptični, ali pomilujemo bodoče generacije, ako ne bomo mogli organizirati miru. — Zadnji je govoril švedski zunanji minister Loefgren. Odkrito mora priznati, da so razmere po vsem svetu take, da se bo Zveza narodov nekega dne znašla v takem položaju, da ne bo mogla izpolniti svoje naloge ter preprečiti vojne. Nesmiselno je sestavljatt nekake odbore za razorožitev, kateri ne morejo napraviti drugega, kot ugotoviti, da so se vsi poizkusi v tem pogledu izjalovili. Smatra, da je prišel čas, da se končno zahteva političnih garancij, na katerih temeljih bi se moglo priti do zahtevanega sporazuma. One vlade pa, katerih medsebojne razlike so preprečevale vsak uspeh, bi morale končno tudi že utrditi medsebojne koncesije, po katerih bi bile one pripravljene stvoriti temelj za splošni in vseobči sporazum. — Nastop nizozemskega zunanjega ministra je vzbudil v angleških vladnih krogih veliko začudenje, kajti nihče se ni nadejal da bo mala Nizozemska nastopila v tako ostrem tonu. Vsekakor pa bo naletela mala Nizozemska, ki je še povrhu odvisna od Anglije, na neprijateljstvo pri angleških konservativnih krogih.

= **Chamberlain o poljskem predlogu.** Stališče angleškega zunanjega ministra Chamberlaina glede preloga, ki ga je stavil na seji Zveze enarodov delegat Poljske, je že znano. **Angleška vlada je prevzela dosti garancij za mir.** Te garancije so tudi zadostne, ako vlada med narodi iskrena volja in želja za mir. Ako te volje in iskrenosti ni, tedaj niso potrebni pakti. Vsekakor pa je čudno, da si 50 držav, ki si med seboj že skozi osem let zagotavljajo iskrenost za mir — istočasno očitajo oboroževanje in zahtevajo ena od druge novih garancij. Ako bo hotela zveza narodov sprejeti novo resolucijo, Anglija ne bo delala zaprek; vzradostila pa se bo, ako bo ta resolucija sprejeta soglasno. **Toda Anglija ne more pristati na novi sporazum v smislu ženevskega protokola.**

= **Sestanek Chamberlain - Mussolini.** Doznava se, da se bosta okoli 15. septembra sestala angleški zunanji minister in italijanski ministrski predsednik Mussolini. Chamberlain se bo pripeljal na svoji jahte v Genovo, kjer ga bo čakal Mussolini.

= **Sklicanje avstrijskega parlamenta.** Avstrijski parlament bo sklican, kakor se čuje, že 20. septembra in bo zasedal do Božiča. Takaj na prvi seji se bo razpravljal novi načrt kazenskega zakona, ki je sličen zakonskemu predlogu v berlinskem parlamentu. Začetkom oktobra pa se bo predložil parlamentu novi proračun. Vlada polaga na novi proračun veliko pažnjo, ker hoče najeti novo investicijsko posojilo v Angliji. Pričakuje se, da bo opozicija zopet onemogočila delo parlamenta s svojimi obstrukcijami.

VOLILNI MANEVER.

Tukajšnji esdeesarski glasili prinašata po »Politiki« in »Vremenu« vest, češ, da je radikalna omladina iz Ljubljane pri Glavnem odboru NRS vložila svoj protest proti paktu s SLS. Po naših informacijah je to prav ordinarna mistifikacija. Edina radikalna omladinska organizacija v Ljubljani je akad. društvo »Jug«, ki šteje kakih 20 članov. Odbor tega društva pa o kakem takem protestu ni nikdar sklepal. Študentov še niti ni v Ljubljani. Ni torej težko uganiti, kje in v čegavem interesu se je skuhal ta »protest«, ki je pisan popolnoma po Jutrovem žargonu in z njegovimi znanimi šlogerji. S tako neresnimi in prozornimi volilnimi manevri bi lahko pustili razsodne Ljubljančane pri miru. Ta manever je samo žalitev za akad. društvo »Jug« in vse njegove člane.

ALI ČUJETE G. SAGADIN?

Tik pod Sagadinovim pozivom objavlja »Jutro« poziv neke radikalne omladine v Sloveniji, da naj radikali volijo SDS. Menda v zahvalo za vse lepe besede esdeesarskega tiska o »radkaliji« ter »radikalni koruptni bandi«. Vidi se, da ima ta omladina ponos!

V tem proglasu se pravi med drugim, da ne more iti radikalna stranka z ljudmi, ki so bili na zagrebškem kongresu intelektualcev (na katerem je imel glavni govor g. Ljuba Davidović, op. uredn.). Nadalje pravijo ti omladinci, da ne morejo iti z ljudmi, ki so se udeležili klerikalnega sejmarskega protikorupcijskega shoda. (Tudi na tem »sejmarskem« shodu je bil g. Ljuba Davidović glavni govornik. Op. uredn.)

Ali čujete vse to g. Sagadin, ali slišite kaj pravijo zavezniki SDS?

Sport.

Ilirija : Primorje 4:2.

Ljubljanski »derby«, srečanje naših rivalov za prvenstvo tudi topot ni zaostal za drugimi. Kolikor se namreč vpitja in »drukanja« publike tiče. Igra sama pa je komaj nudila prvorazredni šport.

Obe moštvi sta nastopili s rezervami, od katerih so se izkazale one Primorja boljše. Rahlo premoč Ilirije v prvem polčasu je pariralo Primorje z izborno obrambo. Proti koncu drugega polčasa pa je bila slika obratna Reči pa se mora, da bi bil neodločen rezultat mnogo bolj na mestu. Sicer obe moštvi nista nudili ničesar novega. Opažati je bilo lepšo kombinacijo napada Primorja. Ni pa znal ta napad izkoristiti zrelih šans pred vrati Ilirije, na drugi strani pa tudi ožja obramba Ilirije ni dala, da bi se lepo izpeljani napadi Primorja mogli končavati z ev. goali. Ilirija na drugi strani je bila najslabša v napadu. Absolutno nemogoč je bil Žitnik, ki je večji del le statiral. Tudi ostali napad se med seboj ni dosti razumel ter so bili igralci navezani vsak sam nase. Na zmagi Ilirije nosi levji delež krilska vrsta, ki je napad vedno podila naprej obenem pa defenzivno storila vse, kar se je moglo od nje zahtevati.

Že takoj prvih minutah je doseglo Primorje gol s krasnim strelom Slamiča. Vendar pa bi vratar Ilirije ta gol lahko ubranil, če bi bil malo bolj pazljiv. Par minut nato Ilirija izenači po Doberletu. Nekaj pred koncem prvega polčasa beleži Ilirija po Šiški drugi uspeh. Polčas 2:1 za Ilirijo. V drugem polčasi se prične opažati nekako solidnejša igra Primorja, ki parkrat prav nevarno ogroža Ilirijanska vrata. Vendar pa je obramba Ilirije stalno čuječa in odbije srečno vse napade. Vsled handsa Jančigaja diktirano enajstmetrovko spremeni Doberlet v tretji gol za Ilirijo. Kmalu nato napad Primorja, Golman Ilirije zapusti vrata in Primorje izrabi priliko ter pošlje žogo v gol. V 34. minuti lep osvobodilni udarec Pleša, žogo ujame Doberlet in v kolosalnem solo ter z lepim šutom postavi rezultat na 4:2. Pri tem tudi ostane.

Sodnik g. Smole nekoliko neodločen, zdi se, da ga je vpitje nedisciplinarane prublike spravilo iz ravnotežja. Če je spregledal že očitno roko Pleša v kazenskem prostoru, je

pa na drugi strani dosledno puščal Čamernika od Primorja v off - sidu. Bistveno pa ni oškodoval nobene strani.

Grajati moramo pri tej priliki publiko, ki menda meni, da je igrišče oni prostor, kjer se lahko neženirano izkriči

Mednarodni teniški turnir v Zagrebu. Včeraj se je pričel mednarodni teniški turnir za prvenstvo Jugoslavije in pokal kralja in kraljice na igriščih Haška v Maksimiru. Letos se je posrečilo odboru zasigurati si sodelovanje najboljših evropskih igračev. Tako so se prijavili češki prvaki: Koželuh Karel in Jan in Marenaner, avstrijski prvaki Matejka, Artens, Mayer in dr. Albrecht ter gospodične Hagonaner in Grawe; Anglija je zastopana po prvorazrednih igračih Greig in Fischer, Madjarska je poslala Takacsa, Kelemena, dr. Peteryja in gdč. Baumgarten, iz Grške prijdejo Zachos, Ketsca, Efstratiades in Argiropulos, dočim bodo Jugoslavijo zastopali Zagrebčani: Dunkjerski, dr. Müller, Antolković, Podvinec in drugi ter Beograjčani: Aleksa Popović, Šelekatinski in Radenković.

Organizacija kmetijske službe.

II.

V nadaljnem razmotrivanju vprašanja, ali bi bilo za naše kraje primerneje in uspešneje pospeševati kmetijstvo z okrajnimi ekonomi za vse panoge ali pa s potovalnimi učitelji za posamezne stroke, se hočem dotakniti argumentov v člankih gg. R. Sustiča in Wernига.

V člankih zadnjih dveh gg. opažam nepravilno pojmovanje delovanja potovalnih učiteljev. Gospoda si predstavljata te potovalne učitelje kot nekake pisarniške uradnike, ki bi sedeli v pisarnah mariborskega ali ljubljanskega oblastnega odbora in bi prišli le tupatam na deželo predavat. To ni točno! Potovalni učitelj mora biti stalno zunaj, na delu med ljudstvom. Ne sme biti v nikaki »centrali«, stanuje tam, kjer ima najboljše zveze v vse kraje dodeljenega okoliša. Pisarniškega dela bi imel zelo malo in še to samo strogo strokovno delo. Tako je že bilo nekdaj pri nas in tako je še danes drugod n. pr. na Avstrijskem Štajerskem. O tem sem se na lastne oči prepričal. Kar se pa tiče predvojnih razmer v sedanji mariborski oblasti, poznam potovalnega učitelja, ki je bil na leto okoli 300 dni na zunanjem poslu, pisarniškega dela pa je imel silno malo. Tako bi moralo zopet biti! **Torej nobena centrala, noben urad, ampak potovanje in pouk med narodom.**

Nadalje omenjajo gg. pisci važnost podrobnega spoznanja krajevnih prilik, poznanja ljudi in njih individualite, skratka postavijo geslo specijalizacije po krajih mesto specijalizacije po strokah. V tem pogledu priznam prednost ekonoma z malim okolišem enega okraja, napram potovalnim učiteljem, katerim bo dodeljeno po več okrajev. Sedaj prihajamo na eno najvažnejših točk: Medtem, ko g. Sustič prizna, da eni osebi dandanes ni mogoče obvladati vse panoge kmetijstva, piše g. R.: »Če zahtevamo od priprostega kmeta, da mora poznati vse gospodarske panoge, s katerimi praktično obratuje, moramo to toliko bolj zahtevati od izšolanega kmetijskega referenta.« To po mojem skromnem mnenju ne drži! Priprosti kmet le redkokdaj obvlada vse svoje gospodarske panoge dovolj, sicer bi bili vsi strokovnjaki-učitelji odveč. — Razen tega je priznano dejstvo, da se eni osebi ni mogoče priučiti vsem kmetijskim panogam v taki meri, da lahko z vso sigurnostjo nastopi kot učitelj ljudstva. Nekdaj je bilo to drugače. Še o Goethe-ju trdijo, da je obvladal vso sodobno človeško znanost, toda bil je zadnji. Veda in tehnika napredujeta in se vedno bolj specijalizirata. Ni še dolgo tega, kar je živelo dosti mož, ki so biil mojstri vsaj celotnega kmetijstva. Sedaj so večinoma pomrli. Eden redkih mož, ki so še med nami, je g. R. Z neverjetno delavnostjo se je sproti izpopolnjeval v vseh panogah kmetijstva. Danes je to mlademu človeku nemogoče, ker se je veda in tehnika preveč poglobila in specijalizirala. Javno nastavljen strokovnjak tudi ne more in ne sme žrtvovati večji del svoje energije za lastno spopolnitev v stroki. Od takega mladega človeka, ne bi imelo praktično kmetijstvo dosti koristi! Gg. R. in Sustič poudarjata važnost sodelovanja strokovnjakov pri vseh kmetijskih organizacijah, kar bi bilo ekonomu lažje, kakor potovalnemu učitelju. Po mojem mnenju se lahko tu oba enako uspešno udejstvujeta. Ekonom bo imel več uspehov v bolj splošnih oragnizacijah kakor kmetijskih podružnicah, ker jim je bližje, potovalni učitelj pa v specijalnih organizacijah (sadjarstva, hmeljarstva, konjereje, čebelarstvo, živinoreja, perutninarstvo, mlekarstvo itd.) ker ima več teoretičnega znanja in več praktičnih skušenj v dotičnih panogah.

Gg. R. in Wernig nadalje poudarjata nenadomestljivost okrajnih ekonomov pri sestavljanju kmetijske statistike. V tem vprašanju sem docela nasprotnega mnenja. **Statistika se je vodila, se vodi in se bo vodila pri nas in drugod brez ekonomov.** Nikdo ne more trditi, da je n. pr. **živinsko štetje** v Nemčiji, ki se vrši vsakih deset let po inteligentnih nestrokovnjakih **od hiše do hiše,** manj zanesljivo, kakor naše, katero addira okrajni ekonom, ko prejme vsako leto poročila občin, katera zopet bazirajo na **cenilni sposobnosti občinskih tajnikov.** To ni strokovno delo! Pač pa ima g. Wernig prav, ko na drugem mestu pravi, da je preveč splošnih, pisarniških poslov. **Kmetijske strokovnjake rešite statistike, tombole in raznih nepotrebnih poročil. Naj se posvetijo stroki in ne pisarniškim in računskim poslom.**

G. R. naglaša, da za sistem specijalistov še najbolj govori sedanja visokošolska študija, ki proizvaja danes specijaliste. Sam se prištejem med mlajše absolvente, pa ne morem trditi, da bi kaj takega opazil. Visoka šola daje danes dobro naravoznanstveno in biološko podlago, kolikortoliko teoretičnega znanja v vseh glavnih kmetijskih panogah pa še nekaj pojmov v pomožnih predmetih. Specijalistov ne proizvaja. Absolvent, ki se namerava posvetiti kakšni specijalni panogi rabi **poleg prakse** tudi še zelo veliko teorije, katere ni v dovoljni meri prinesel iz šole.

Gg. Wernig in Sustič vprašata, zakaj še zahtevam specijaliste, ko pa sam priznam, da je večina ekonomov itak že specijalizirana za eno ali drugo panogo. Odgovor: Dejstvo sem navedel, da dokažem možnost prehoda od sedanjega sistema ekonomov na novi sistem specialistov. **Če in dokler pa ostane sistem ekonomov, je specijaliziranje teh strokovnjakov namenu njih službe navadno naravnost škodljivo.** Ekonom, ki se specijalizira za eno panogo, nehote ali tudi hote zanemarja vse druge panoge. Sicer se je res prav tako tudi »bati, da bi skušali specijalisti pospeševati svojo stroko enostransko« — toda imeli bodo protiutež v specialistih za druge stroke. Ekonom-specijalist pa zanemarja ostala pospeševanja potrebne panoge, ne da bi se za osirotele panoge zavzemali drugi. Priznam izjeme: V zelo goratih okrajih, živi ljudstvo od lesa in živine. Poleg živinoreje stopijo ostale kmetijske stroke docela v ozadje. Tem bo seveda ekonom, ki se specijalzira za eno stroko, za živinorejo, mož na svojem mestu. Tak strokovnjak pa tudi ni več ekonom v smislu univerzalnega ženija, ampak on je pravzaprav že potovalni učitelj za živinorejo, ki pa ima to ugodnost, da s svojo strokovno specijalizacijo še združi krajevno specijalizacijo. Toda to so izjemni slučaji! Vseeno je interesantno ugotoviti, da je g. Sustič, ki teoretično tako vneto zagovarja sistem ekonomov, s svojim uspešnim delovanjem praktično le afirmiral tezo o specijalistih.

Dalje prih.

Borze

Curih, 7. septembra. Beograd 9.13, Berlin 123.37, London 25.21125, Newyork 518.65, Pariz 20.33, Milan 28.165, Praga 15.375, Budimpešta 90.75, Bukarešta 3.18, Sofija 3.75, Varšava 58, Dunaj 73.10.

× **Poljsko zadružništvo.** Na Poljskem se nahaja danes 6000 raznih zadrug, ki imajo 2 milijona članov. Največ je kreditnih zadrug. Zadruge razpolagajo s 4 milijardami zlatih zlotov, t. j. približno 40.000 zlotov odpade na eno zadrugo.

To in ono.

ZAKON NA POSKUŠNJO.

Ameriški sodnik Lindsey je izdal knjigo »The Revolt of Modern Youth«, v kateri zagovarja zakon na poiskušnjo. Knjiga je izvala živahne debate pro in contra. Sedaj se je izkazalo, da na Danskem ta institucija ni nič novega, temveč da je že star običaj. Ne trdim sicer kot trdi to gospod Thorwald Stauning, da se prične na Danskem vsak zakon s svobodnim ljubezenskim razmerjem.. To je pač individuelno, toda na otoku Aero je zakon na poskušnjo že zelo stara institucija, ki datira že izza časa pred Gorursom. Tako pravijo . . .

Pred letom dni sem bil tam na počitnicah. Oh, da bi bil takrat vedel, da eksistira na prijaznem otočku zakon na poskušnjo! Da tega nisem vedel!

REKORD V DELU.

Če bi imeli vsi raznovrstni rekordi, ki se dandanes postavljajo pa zopet pobijajo, vedno praktične posledice, bi jih marsikdo ne bil vesel. Tak je na. pr. rekord, ki ga je postavil te dni Berlinčan Franc Kanazinski v Argentiniji.

Transoceanski poleti Lindberga in Chamberlina so moža, ki ima pilotski izpit, tako navdušili, da je napravil načrt za posebno letalo, s katerim je hotel poleteti preko oceana v 60 urah. Seveda pa ni imel kapitala. Da bi dokazal, jakost svojih živcev in si pridobil s tem financierje zase, je delal v neki mehanični delavnici nepretrgoma 105 ur. Ves ta čas je porabil samo 10 minut za obede. Če bi z ozirom na ta rekord kdo upeljal 20-urni delavnik, bi bilo to v primeru s Kanezinskega kordom še zelo humano.

Ilja Brenburg: 28

Ljubav Jeanne-e Ney.

(Iz ruščine prevedel S. L.)

Vi ste pa prišli k nam po resnico! Bojim se . . . Bojim se, da je ugled tega tovarnarja, ha, ka, tudi tako premočen, kakor njegov papir. Ah, v Parizu tako često brezvestno sleparijo velikodušne inozemce! Mi, seveda, bomo v točnosti razjasnili vse. Moj zavod, — ne smatrajte tega za bahaštvo — je prvi v Parizu. Samo oddelek za ugotavljanje povodov za razvode prinaša letno do dvesto tisoč. Mi pazimo na poštenost. Drugi zavodi jemljejo takoj predujme pri možu in pri ženi in potem oba vodijo za nos. Mi pa, prikrivamo, hi hi, greh, ali pa ga zapečatimo, kakor je treba, s pričami. To pa glede na klijenta! O, Pariz nas dobro pozna! Ali ste videli Gastona? To je tisti, ki vas je sem privedel. To ni detektiv — to je živo zlato, nekaj takega ko vaš petrolej. On je tak, kakor bi bil prišel izpod zemlje, da me obogati.

Zdaj je za gospoda Neya prišla vrsta, da teši svojega gosta z bajkami. Halibjev se pa zategadelj ni prav nič zmehčal, ampak je postal pozoren in je kakor šahist čakal prihodnjič protivnikove poteze.

— Verujte mi, da bomo napravili vse, kar je mogoče. Vaša čustva razumem. Človeku je potrebno domače ognjišče. Ah, jaz sem že zdavnaj vdovec. Živim s hčerko in edino radi hčerke. Da, da, jaz vas predobro poznam. Plemenitemu človeku se je težko ženiti, posebno pa še v tujini.

— Hvala vam, gospod Ney. Ganili ste me! Prav vesel sem, da sem se obrnil na vas. Vaš brat je bil moj najboljši prijatelj. Če bi se ne bal, da bi bil siten, bi vas prosil, da me osrečite in mi predstavite svojo hčerko.

— Hm. Seveda. Ampak, vidite li, stvar je v tem . . . Moram vas opozoriti. Moja hči ima prekrasen značaj. Poleg tega je zelo lepo! Ne čudite se, ha ha, saj ni po meni, ampak po materi. Ubožica pa trpi. Ima namreč prirojeno pomanjkljivost. Sicer je pa ravno v tem vzrok njene dobrote. Jaz mislim, da so ljudje s takim nedostatkom zelo pripravni za bližnje. Življenje je tako mračno, da je res boljše, če se ga ne vidi. Uboga Gabrijela! Ona bo idealna žena? Hoteli so jo ozdraviti, to bi pa stalo ogromne vsote, ves moj kapital, je pa v obratu . . .

— Oprostite, gospod Ney, dovolite mi, da vprašam, na čem trpi vaša hči?

— O, nič nevarnega! Ona . . . ona . . .

Gospod Ney ni mogel dovesti do konca svojo težavno objasnjevanje. Odprla so se mala vrati in na pragu se je pokazalo mlado dekle v grdi, kamrikasti obleki.

Ni treba misliti, da so angeli samo na svetih mestih, da se jih v Parizu najde samo daleč od ulice Tiboumairy, v okoli Saint Sulpice, v oknih trgovin cerkvene oprave, kjer oni s smehljajem ponujajo nabiralne puščice, razvijajo apostolska pisma, se slavnostno priklanjajo sveti Mariji, ali pa varujejo v spanju radodarne darovalce za katoliška semenišča. Ne! v tem oknih so angeli napravljeni iz gipsa in so pozlačeni z bronco. Tukaj pa v slabodišeči pisarni, na najsumljivejšem mestu enajstega policijskega okrožja, daleč od cerkve Saint - Sulpice, daleč od drugih svetih mest, je bil pa živ dihajoč, smehljajoč se angel.

Ko je Halibjev zagledal obraz deklice z velikimi, mogoče prevelikimi, svetlosinjimi očmi, njene razpuščene zlate lase, je pomislil: da, res je lepa, ampak oblekač . . . Pepelčica!

Dekle je planilo k naslanjaču, v katerem je sedel gospod Ney, objela je njegovi koleni in začela pokrivati s poljubi njegove zalite roke.

— Dobro jutro, oče!

Imela je globok glas iz prsi, vsakokrat presenečujoč, kakor bi prihajal iz daljave in dohitel človeka. Gospod Ney jo je hotel že seznaniti z vabljivim inozemcem, ko je v sobo planil odpadli nos, ki je bil očevidno zelo razburjen.

— Kaj naj napravimo, gospod Ney? Jaz sem dobil za tega Salepetiera divno fotografijo: žena s prijateljem v samem perilu. Hotelirki je bilo treba za to plačati dvojno ceno. Od njega sem zahteval naj doplača, on se pa za to kratkomalo ne zmeni. Sedi in rujove, kakor tele.

— Pojdte takoj k njemu. Zahtevajte vse! Če ne da, — pa potom policije. Ah, saj se vi vozite tja z avtobusom! Ne pozabite vzeti s seboj voznine!

Videlo se je, da dekle tega pogovora ni poslušala. Objemajoč gospoda Ney-a, mu je šepetala:

— Oče imela sem strašne sanje. Vi ste vekali, kakor dete. Nato pa je zvonilo, kakor pri pogrebu.

Gospod Ney je pogladil njene zlate lase.

— Sanje — to je neumnost. Gabrijela, sanje so za male otroke. Ti si pa že velika. Ti si že nevesta. Seznani se: to je gospod Halibjev. On je bil najboljši prijatelj ubogega tvojega strica Alfreda.

Dekle je vstalo, iztegnilo naprej svoje roke in motreč Halibjeva z velikimi, sinjimi, negibljivimi očmi, reklo:

— Zakaj pa on tako diha? Mogoče je pa zamorec, ali zločinec? Oče, ah, kakšne so njegove roke! Jaz se ga bojim.

In Halibjev ni vzdržal. Prevzet od praznovernega strahu, kakor da se mu je v sobi pokazal duh, je zakričal:

— Ampak ona je vendar slepa!

(Dalje prih.)

Carinsko posredniški in špedicijski bureau
»GROM«
LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41
Naslov brzojavkam: „GROM". Telefon 2454.
Podružnice: Maribor, Jesenice, Rakek.
Obavlja vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod kulantnimi pogoji.
Zastopniki družbe spalnih voz S. O. E. za ekspresne pošiljke.

VINOCET
tovarna vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana
nudi
najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.
Zahtevajte ponudbo. Telefon štev. 2389.
Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.
Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstr.

ŠTAMPILJE
pečate
graviranje, etikete
SITAR & SVETEK
LJUBLJANA
Sv. Petra cesta 16.

MALI OGLASI.
Za vsako besedo se plača 50 par. Za debelo tiskane pa Din 1.—.

Akumulatorske naprave
svinčena usedlina in pepel, stara med, baker, cink. Kupuje se vsaka množina. »Calin« k. d. Zagreb, Mandaličina 1.

DANA GOLIA-KOBLERJEVA. Privatne klavirske ure. Informacije vsak dan od 11. do 1., Mestni trg štev. 7/III.

TISKARNA „MERKUR"
GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.
TELEFON ŠTEV. 2852. TELEFON ŠTEV. 2852.
Se priporoča za vse v tiskarsko stroko spadajoča dela

Proda se
mlad pes, prava rasa Doberman, čistokrven, z rodovnikom. Poizve se na Rimski cesti št. 5 pri hišniku.

Prodam
salonsko suknjo. Naslov v upravi lista.

Drva - Čebin
Wolfova 1/II Tel. 58

Odda se
velika, zračna soba z električno razsvetljavo in posebnim vhodom. Naslov pove uprava lista.

Izdajatelj: Aleksander Železnikar. — Urejuje: Vladimir Svetek. — Za tiskarno »Merkur« odgovoren: Andrej Sever. Vsi v Ljubljani.